

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hirdetésenként egy sor 20 fillér,
minden sorozat után 10 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetem
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, február 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérclikk: A tiszti fizetések.
Gyenge részvét.
Házior és lakó.
Országos iparosgyűlés Aradon.
A nagy rejtély.
A sztrájkvezér megtérése.
A nap furcsaságai.
Öngyilkosság a játéktérben.
Sikkasztás a postán.
Tárca: A néni szobalánya. Irta: Torda Kocsárd.

A tiszti fizetések.

Irta: egy aradi katonatiszt.

Arad, február 18.

Mint érdekelt fél, a lehető tárgyilagossággal akarom megvilágítani a katonatiszti fizetések rendezésének kérdését, a mely, ugyátszik, a magyar körökben nem tudta azt a rokonszenvet megnyerni, a melyet megérdemel. Csúpn az a célom, hogy a közvélemény a tiszta valóságnak megfelelő képet lásson a delegáció ülései alatt aktualissá vált dologban.

Az az elvi kérdés, hogy a tisztek fizetését rendezni kell, bizonyára tisztázva van. A hírlapi közlemények, amelyek eddig megjelentek, ezt beismerték, — csúpn arra nézve van nézeteltérés, hogy ez a rendezés miként történjék. Nevezetesen eltérés van ebben az osztrák és magyar delegáció felfogása között.

Az osztrák delegációban Latour gróf kész tervezetet mutatott be. Ez a tervezet, amelyet állítólag a vezérkar inspirált, nemcsak a kisebb rangban levő tisztek, de a tábornokok és törzstisztek fizetésének rendezését is célozza. A Latour gróf

fizetési tervezete a hadügyminiszter szándékaival és intencióival megegyezik.

Ezzel szemben a magyar delegátusok a kis emberek existenciáját veszik nézőpontul s ezen az alapon ellenzik Latour gróf tervezetét. S nemcsak a delegációban, de egyéb magyar körökben is az a nézet alakult ki, hogy amennyiben a tiszti fizetések rendeztetnek, ez a rendezés csak részleges legyen s nevezetesen a főtisztekre (százados, őrnagy) terjedjen ki.

Ha a csapat-tisztek általános életkorát vesszük figyelembe, a következő képet kapjuk: 21 éves korában lesz hadnagygyá a tiszt s 7 évvel később, 28 éves korában főhadnagy; 10 év múlva, 38 éves korában százados (kapitány) s újabb 14 év után, 52 éves korában őrnagy.

Rögtön látható ezen táblázatból, hogy a leghosszabb időt a tiszt a kapitányi fokozatban tölti el, azon fokozatban, ahol a felelősség a legnagyobb s amely fokozattal igen gyakran az előléptetés be is fejeződik. Az életerő teljében levő években inkább érezi a kapitány a pénz becsét, mint az idősebb korban, mikor az igények mindjobban csökkennek.

A vezérkar előléptetési viszonyai jelentősen kedvezőbbek. A törzstisztekre nézve, különösen Beck Frigyes báró tábornagy vezérkari főnöksége alatt új előléptetési rendszer vált gyakorlattá, a melynek egyoldalu voltát a delegációban is szóvá tették. A vezérkarban 20 éves korban lett hadnagygyá a tiszt, 5 év múlva, 25 éves korban főhadnagygyá; 3 évvel később, 28 éves korban kapitány s újabb 7 év után, 35 éves korban őrnagy. A

hadiiskolában a hallgatók három fokozatba voltak osztva: a) mánások és ősnemesek, b) akik elővizsgálatot jutottak a hadiiskolába, c) kik különös szellemi képzettségükkel kerültek oda. Alapos reformok (a hadiiskola meghosszabbítása 3 évre, a vezérkari és törzstisztek számának apasztása) azt idézték elő, hogy most már az előléptetési viszonyok itt sem oly kedvezőek.

A magyar álláspont szerint a fizetésrendezésnek ott van helye, ahol az életszükségletek fokozódása és az általános drágaság leginkább nehezedik az emberekre, s ezen elv alapján csak részleges fizetésrendezésbe akarnak belemenni.

Mindezeket összevéve, a következőképp áll egymás mellett a katonatisztek mostani fizetése, a Latour gróf által ajánlott osztrák tervezet, s a magyar delegátusok előrelátható javaslata.

	Mostani fizetés	Latour javaslata
	Korona	
3. rangfokozat tábornagy	16.800	(18.000 16.800)
4. " altábornagy	14.016	(16.000 14.016)
5. " vezérőrnagy	11.400	(13.000 11.400)
6. " tábornagy	7.200	(8.800 7.200)
7. " alezernagy	6.000	(6.200 6.000)
8. " őrnagy	5.400	(5.400 5.400)
9. " kapitány	4.000	(4.800 4.400)
10. " főhadnagy	(3.000 2.400)	(3.600 3.400 3.200 3.000)
11. " hadnagy	2.040	(2.800 2.600 2.400 2.200)

A néni szobalánya.

Irta: Torda Kocsárd.

I.

Egyszer diákkoromban a nagynénimnél vakációztam. Nem szerettem nála vakációzni, de kellett. Olyan félig titkár, félig házi szolgáló szerepet töltöttem be nála ilyenkor. A szüleim szegények voltak s a néni sok jót tett velünk. Valahogyan viszonzunk kellett a jószágát, s ez rendszerint abból állott, hogy vagy az egyik, vagy a másik testvérem ment el hozzá látogatni három négy hónapra. Ez alatt az idő alatt persze, dolgozni kellett s ezt a néni viszonzásnak vette.

Reám ritkán került a sor, mert diák voltam s az iskolát csak két hónapig hagyhattam el. Egyszer azonban mégis rám került.

A néni azt írta, hogy engem is szeretne már látni, s mielőtt megkezdődik a szünidő, látogassam meg és töltssem nála a két hónapot.

A hetedik gimnáziumot végeztem akkor, tehát már nagy diák voltam. Szörnyen nem tetszett a szíves meghívás, mert tudtam, hogy szőnyeget fogok porolni egész nyáron s a néni levelezését kell végezni és a csomagjait cipelnem végig a köruton, mikor bevásárol.

Ellent mondanom azonban nem szabad. Részint a szüleim miatt, akik hálával tartoztak a

néniemnek, részint a néni miatt, akinek örökre elvesztettem volna kegyeit.

Vizsgák után azonnal vonatra ültem és felrobogtam Budapestre a nénihez, akinek a Csömöri úton két emeletes háza volt. Egész uton szomorú voltam. A vakációmát gyászoltam. Még szomorúbb voltam, mikor megérkeztem s látván nyomtam meg a villanycsengőt.

Vidám arcú fiatal szőke lány nyitott ajtót. Olyan üde, olyan bájos, és olyan mosolygós volt, hogy szinte megkövültem egy fél percre. Az a nagy ellentét, ami közte és az én szomorú lelki állapotom közt volt, hirtelen elszűnt. Mint mikor az ember sokáig sötétben ül s egyszerre lámpát tesznek eléje.

— Málóztassék befáradni az előszobába — mondta a lány és könnyed mozdulattal mosolygva félrelépett az ajtóból.

Holmi ficsur biztosan megcsipte volna az arcát erre a mozdulatra. Én lesütöttem a szemem és beléptem az előszobába.

II.

A néni úgy tartott az alatt a két hónap alatt, míg nála voltam, mint valami rabot. Csak ő vele mehettem sétálni s a vasaló szobában volt a szállásom.

Egyrészt örültem ennek, mert sokszor együtt lehettem a szobalányával, akivel ideje vettem alkalmával legelőször találkoztam, s akibe fülig beleszerettem, még pedig olyan ha-

lálisan, ahogyan egy hetedik gimnázista csak bele tud habarodni valakiba.

Másképp sértett a dolog. Olyan lakosztályom volt, mint egy házi szolgának.

Legjobban az bántott, hogy szőnyeget kellett porolnom. Ilyenkor csak Mariska vigasztalt, a szobalány.

Eleinte csak szőnyeget porolnom, később vastagabb munkát is kellett végezni.

Egyszer azt parancsolta a néni, hogy hordjuk le a vasedényelt a padlásról és tisztogassuk meg.

Szó nélkül vettem a padlás kulcsot és keserű gondolatokkal indultam a padlásra.

Mariska követett.

A vasedény valami rejtett zugban volt s azt először meg kellett keresnünk.

Össze-vissza bujkáltunk a pókhálós, poros gerendák, ruhaszárító kötelek között, míg végre megtaláltuk.

Mariska jókedvű volt és kacagva szökdelt gerendáról gerendára s mikor egy gerendán megakadt a szoknyácskája, nevetve visszafordult és észbontó mozdulattal igazította meg a makrancos ruhadarabot.

Lassankint én is felvidultam.

Mire megtaláltuk a ládát, már nekem is jókedvem volt.

— Hogy vesszük ezt le? — kérdeztem megemelve: Iszonyu nehéz.

Osszehasonlítva például a századosok fizetését a külföldi hasonló rangbeli tisztek fizetésével: Olaszországban 3230 korona, Franciaországban 4753 korona, Németországban 6640 korona, Angolországban 8364 korona.

Bizonyos, hogy ezek az eltérések könnyen áthidalhatók nem lesznek. A magyar részen ezt az ügyet a megoldásra váró katonai kérdésekkel kapcsolják össze, — mindazonáltal, már szociális szempontból se zárkoznak el a fizetésrendezés elől. A kötelességét teljesítő tisztikar, amely érzésben és gondolatban mind közelébb jutott a magyar közönség lelkéhez, bizonyára joggal reméli, hogy a májusban tartandó delegációs tárgyalások ezt a kérdést újra fölvetik s annak igazságos, helyes és méltányos megoldását fogják megtalálni s hogy a megállapított fizetésemelések még az 1908. évben élvezhetők legyenek.

Gyenge részvét.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, február 18.

Hosszu idő után az első ülés. Csak néhány percig tarthat, mert nincs más célja a legközelebbi ülés napirendjének megállapításánál, de így is óriási iránta az érdeklődés. A delegáció tárgyalásai alatt annyi mindenféle dolog történt, hogy oda haza, a vidéken szórakozó képviselőknek forró lett a szék, melyen üldögéltek s mára tele lett a Ház. Csupa kérdező arc és kíváncsi tekintet: mi lesz?

Természetesen a katonai kérdésekről s az azokban tegnap este beállott fordulatról folyik legélénkebben a szó. A koalíció, mely azzal a feltétellel jutott kormányra, hogy az átmeneti idő alatt szó sem esik a katonai kérdésekről, a hatalomvesztés miatt remegve, maga felkínálta a börtöt Bécsnek s azt a hirt terjesztette, hogy itt a kedvező alkalom, melyet a hadvezetőség meg akar ragadni. *Schönaich* pedig tegnap kijelentette, hogy fűtül a társaságra. Hát persze, hogy elképedve beszéltek erről a függetlenségi párt tagjai.

Az ülést 11 órára tűzték ki, de háromnegyed 12 felé járt az idő, amikor *Justh Gyula*

elfoglalta az elnöki széket. Addig konferencia volt az elnöki szobában, melyen a legközelebbi ülés napirendjének megállapításáról volt szó. Az értekezleten *Wekerle, Andrássy Gyula, Jekelfalussy Lajos* és *Darányi Ignác* miniszterek és *Náday Lajos* alelnök vettek részt.

Az ülés megnyitása után *Wekerle Sándor* kért szót.

— Arról a tényről kíván megemlékezni, mely Portugáliában lejátszódott — mondta — s mely az egész világ részvétét felkeltette. Hisz, hogy ez a részvét a magyar parlamentben is felkelt. Kéri ennek jegyzőkönyvbe vételét.

Igen szórnyos helyeslés támadt erre a néhány szóra. És nyomaan felpattant a helyről *Ugron Gábor*.

— Undorral viseltetem — mondta — a gyilkosságok iránt. De undorodom azoktól a királyoktól is, akik elnyomják a népet. Mi is elnyomott nép vagyunk. Az a megölt király népe alkotmányát eltiporta s katonái fölemelt zsoldját a nemzet ellen akarta felhőszni. Ha valakit megillet a részvét, ez a portugál nép. Nem járul a miniszterelnök javaslatahoz.

Zajos élenezés fogadta ezeket a szavakat. *Apponyi Albert* gróf állott fel.

— Csak néhány megjegyzést akar tenni — mondta. Nem szabad egy más nép belügyeibe avatkozni. (Felkiáltások: Ez nem más áliam belügye!) A nepek szolidaritásának tiltakozni kell a gyilkosság ellen. (Felkiáltások: A zsarnokok ellen is?) A magyar nemzet mindig elítélte a királygyilkosságot. Ő hozzájárul a miniszterelnök javaslatahoz.

Elnök elrendelte a szavazást. A Ház többsége elfogadta a miniszterelnök javaslatát, de vagy harminc függetlenségi képviselő az ellen szavazott.

Ezután következett a legközelebbi ülés napirendjének megállapítása. Ez az ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz s azon a könyvtári bizottság jelentését és kérvényeket tárgyalnak.

Háziur és lakó.

Uj lakbérleti szabályrendelet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

Már a múlt évi nyár folyamán megemlékeztünk arról, hogy a rendőrkapitányi hivatal új lakbérleti szabályzat elkészítésével foglalkozik. A főkapitányi hivatal akkori vezetője, *Grein Nándor* tb. főkapitány *Varjassy Lajos* dr. rendőrfogalmazót bízta meg a tervezet elkészítésével. A tervezet elkészült és a főkapitány ma terjesztette fel a tanácshoz tárgyalás és a közgyűlés programjába való beállítás céljából. *Varjassy*

Lajos dr. tanulmány tárgyává tette a hazai és külföldi nagyobb városok lakbérleti szabályzatát s ezeknek, különösen a budapestinek alapján állította össze tervezetét. Annak nevezetesebb intézkedéseit és lényegesebb újításait a következőkben ismertetjük:

A régi és jelenleg érvényben levő „lakbérleti szabályok” még 1886-ban készültek el és elavult voltuknál sem a háziur és lakó jogviszonyát nem precizirozzák eléggé és modernül, sem nem kezelhetők elég könnyen és egyszerűen. Az új szabályrendelet egészen modern keretekben, néha a legnagyobb részletességgel igyekszik úgy a bérbeadónak, mint a bérlőnek jogos igényeit megvédeni.

A tervezet alap gondolata: a szerződési szabadság, t. i. az új szabályrendelet intézkedései csak az esetekben irányadók, amennyiben a felek ettől eltérőleg nem egyezkednek. Vannak azonban esetek, hol a szerződési szabadság korlátlanágától eltérőleg, a tervezet egész modern irányban megköti a szerződési szabadságot: 1. ha ezt közérdek kívánja; 2. ha a feleket saját könnyelműségük ellen kell megvédeni. A tervezet szerint a bérleti szerződés szóval is megkötődik. Taxative megállapítja azonban azokat az eseteket, midőn annak írásba foglalása kötelező.

Érdekes intézkedés az is, hogy foglaló adását csak a szerződés megkötésének jeléül fogja fel az új szabályzat s azt bérletpénznek nem tekinti. Tehát sem a bérlet azzal, hogy az adott foglalt oda veszni hagyja, sem a bérbeadó azzal, hogy egyszerűen vagy többszörösen viszatéríteni azt, a bérlettől el nem állhat.

A tervezet 6. szakasza szerint az az összeg, melyben a felek megállapodtak — ellenkező írásos kikötés hiányában — a teljes bérösszeget jelenti és magában foglal mindennemű járulékot (vízvezeték stb.)

Részletes intézkedéseket találunk arra nézve, hogy a bérleti helyiségeket beköltözéskor a bérbeadó s eltávozáskor a bérlet mily állapotban tartozik átadni, s a bérlet tartama alatt minő javításokat, mely fél tartozik eszközölni. Rendkívül kimerítő és minden felmerülhető esetet felölelő a tervezetnek az a része, melyben a rögtöni felmondás hatályát megállapítja.

Külön intézkedéseket találunk az üzlethe-lyiségekre vonatkozólag s az új szabályzat igyekszik itt is az összes eseteket felölelni, hogy ezáltal a felek jogállását precizirozza, az

Mariska próbálta emelni, de nem tudta.
— Ki lád nyitni és felét kiszedni.
— Jaj, de le van szögelve.
— Keresünk valamit és felfeszítjük a fedelét.

Ismét neki álltunk a keresésnek. *Mariska* felállt egy gerendára és szétnézett, hogy miféle eszköz akadna a szemébe.

A padlás ablak oldalt volt tőle s a napfény beragyogta törékeny, lányos alakját.

Nagyon fiatal volt, nem lehetett több tizenhat évesnél és egészen naiv, gyermekes. Látszott, hogy a vidékről került fel Pestre és itt még nem volt alkalma elromolni.

Ahogy ott állt, egészen rajta felejtettem a szememet.

Észrevette és lezúzózott a gerendáról s a hajához kapott.

— Ugy-e azt nézi, hogy milyen pókhálós vagyok! — szólt kacagva.

— Nem, hanem lehorzsolta a kezét.

Hozzáléptem és megfogtam a kezét. Nem volt az puha, de meleg.

— Hiszen nincs az lehorzsolva.

— Akkor az arcát horzsolta le.

Jólzúen nevetett.

— Hogy tréfál a Zoltán ur.

— Nem vagyok én ur most.

— Hát mi?

— Cseléd.

— Jaj, dehogy is az.
Keserűen felsóhajtottam.
— A néni úgy tart, mint egy cselédet.
Szánakozva nézett rám és közelebb húzódt.

— Nem kell azért busulni. A Zoltán ur mégis csak ur, mert latin iskolába jár. Aztán, mivel egy kicsit segít nekem, azért még nem cseléd ám.

— Magának szívesen segítek, mert... mert... tudja maga olyan szép és olyan kedves...

Egészen odahajoltam a füléhez s kissé remegő hangon sugiam:

— Én... én szeretem magát.

Nem szólt semmit, csak lehajította a fejét s én megcsókoltam bársonyos, sima arcát.

Ekkor eirebent mellőlem, mint a madár, melyet rózsalevéllal akartak megdobni.

Hirtelen a kereséshez álltunk. Én hamarosan találtam egy rossz kardot, azzal felfeszítettem a láda fedelét, aztán szó nélkül, halgatva hordtuk le a vasedényt a padlásról.

Csak mikor az utolsó darabot vittük le, szólítottam meg csendesen.

— *Mariska*, haragszik?

Lesütötte a szemét és némán rázta a fejét. Aztán felnézett. Szemei könnyesek voltak.

— Magára nem haragszom.

— Hát akkor mosolyogjon.

Mosolygott. A könnyein át mosolygott. Mintha szivarványos menyországot láttam volna ebben a pillanatban és a szívem tele lett boldogsággal. Azt hiszem, örökké el tudtam volna nézni ezt a képet.

Megfogtam a kezét és úgy mentünk mosolyogva a padlásajtóig és itt elkacagtuk magunkat.

III.

Augusztusban kissé vidámabb lett az élet. A néni többször látogatták ismerősei.

Ilyenkor ki kellett magamat húznom és a társaságba vegyülnöm.

Néha nagy vacsora volt, néha nagy ebéd. Jöttek mamák a lányokkal s a lányok az udvarlókival. Sokszor egészen jól éreztem magamat.

Egy nem tetszett a dologban. Az udvarlók, hacsak szerét tehették, odaferkőztek a szép szobalányhoz és csipkedték szóval, tettel egyaránt. Mikor pedig elmentek, mindig pénzt adtak neki.

Mariska eleinte nagyon haragudott az urfiakra. Ártatlan lelkének minden erejével védekezett ellenük.

A pénz lefegyverezte.

Észrevette, hogy a pénz nagysága a csúgatókkal növekszik.

Azontul nem védekezett ellenük.

Mikor ezítésre vettem, egészen kétségbeestem.

eljáró hatóságoknak biztos zsinórmértékül szolgáljon. Lényeges változtatás az is, hogy a régi szabályrendelet a butorozott szobák felmondását is 30 naphoz kötötte és csak a hó 1-én tartotta megengedhetőnek. Ily módon megtörténhetett, hogy ha egy kisebb tisztviselőt, pl. február 4-én más helyre áthelyeztek, az kénytelen volt hónapos szobáját április 1-ig megtartani. Az új szabályrendelet bevezeti a már minden nagyobb városban elfogadott 15 napos felmondást: minden hó 1-én, illetőleg 15-én.

Kimerítő intézkedéseket tartalmaz a javaslat a bérbeadó törvényes zálogjogának biztosítására nézve is. A felmondást illetőleg szintén radikális újításokat léptet életbe, alapelveként mondván ki, hogy: a felmondási határidő a bérleti összeg nagyságához viszonyul. A tervezet teljes mértékben megvédi a bérbeadó jogait a nem fizető, vagy késedelmesen fizető bérlőkkel szemben.

Megállapítja továbbá a bérbeadó jogait az esetre is, ha a felmondási idő alatt bérlő a lakás megszemlélését megengedni vonakodnék. Igen kimerítő az az intézkedések is, amelyek a ki- és beköltözés határidejére vonatkoznak. A javaslat végre szabályozza a házgondnok és házmaster jogi helyzetét, továbbá a bérbeadó és bérlő egymás iránti jogviszonyából folyó összes jogait és kötelezettségeit. Ezek azok a főbb elvek, amelyek az új, teljesen modern alapra fektetett javaslatot jellemzik s amelyet a tanács legközelebb a törvényhatósági bizottsági közgyűlése elé terjeszt.

Országos iparosgyűlés Aradon.

A kisiparosok védelme. — Az aradi javaslatok az építőiparosok országos gyűlésén. — A kötelező munkaközvetítés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Az ország építőiparosainak Budapesten megtartott gyűlésén több igen fontos és az iparosság érdekeit erősen érintő kérdés került szóba. Ezeknek a kérdéseknek megvitatásánál az aradi kiküldöttek vezető szerepet játszottak s több olyan életrevaló indítványt fogadtattak el, melyek már a közel jövőben jótékonyan fogják éreztetni hatásukat a munkaviszonyok rendezése terén.

Halálosan szerelmes voltam bele s az örülésig féltékeny a lelkére, mely romlatlan volt, mikor idejöttem.

A jó érzésem arra figyelmeztetett, hogy óvjam őt, de a büszkeségem visszatartott.

Az mindig ezt sugta: — Hiszen ő csupán egy cseléd. Szobalány. Te pedig ur vagy. Az egész eljárásod hülyeség. Hogyan lehetsz szerelmes egy szobalányba. Ha tetszik, szakítsd le. Ha ingyért nem lehet, adj pénzt neki.

A jobb érzésem az ellenkezőjét mondta.

Ez a két érzés folyton küzdött bennem egymással.

Néha úgy éreztem, hogy a büszkeségem győzött. Mikor azonban egyedül maradtam Mariskával és vidám gyermekes kacagása betöltötte a lelkemet, újra szerelmes lettem bele.

IV.

Végre letelt a vakáció. Haza kellett utaznom.

Az utolsó napokban mindig az járt az eszembe, hogy miként fogok elbucuzni a lánytól.

Akkor már meglehetősen elhidegültünk egymástól.

Mariska napról napra jobban szerette az urfiakat, akik pénzt adtak neki. Napról napra hanyagabb lett velem szemben, s gyakran a szobámat magamnak kellett kitakarítanom.

Mindebből azt következtettem, hogy amennyire nagyobbra tartja, mint engem, mert azok pénzt adnak neki. Ez a veszedelmes ör-

A nagygyűlésen hangzott el az aradiak részéről az első felszólalás. A betegsegélyezési törvény alkalmazásához szólott hozzá Kassab Géza, az Aradi Építőiparosok Szövetségének ügyvezető titkára, aki azt fejtegette, hogy a kisiparosokra nézve nemcsak sérelmes, de egyenesen tarthatatlan a betegsegélyezési járulékok kivételénél alkalmazott módszer. A betegsegélyező pénztárak ugyanis a tanoncokat is munkásoknak számítják s így megtörténhetik az a nevetséges eset, hogy aki öt tanoncot és egy segédet alkalmaz műhelyében: azt nagyüzemi iparosnak minősítik s két százalékos járulék helyett, három százalékosal rójják meg. Ez ellen az abuzus ellen állást kell foglalni. Határozati javaslatot terjeszt be, amely szerint az építőiparosok országos nagygyűlése tiltakozik ezen visszaélés ellen s feliratot intéz orvoslásért a törvényhozáshoz.

A javaslatot egyhangú helyesléssel elfogadták.

A következő aradi szereplő Zima Tibor, kereskedelmi és iparkamarai II. titkár volt, ki nek az adóreformról tartott élvezetes előadását a fővárosi lapok már közzé is írták és méltatták.

A másnap megtartott közgyűlésen egyhangúlag, vita nélkül fogadták el az aradi szövetség azon indítványát, hogy az építőiparosok részére minden törvényhatósági joggal felruházott városban külön szakipartestület alakítását s ezirányban a törvényhozásnál megtételeseket a szükséges lépések.

Kimondotta a közgyűlés azt is, hogy az összes vidéken működő szövetségesek részére kötelezővé teszi a munkaközvetítők felállítását, ami azt jelenti, hogy a közel jövőben már egész Magyarországon csak olyan munkások dolgozhatnak épületmunkákon, akik aláírják a szövetségek szerződési formuláit. Természetes, hogy ezen intézkedés maga után fogja vonni a magyarországi munkaviszonyok teljes szanálását, egészséges tételét. Ezen a téren különben az aradi szövetség vezetői, amit a nagygyűlésen dicsőretekkel ismertek el.

Nagy vitát idézett fel az a kérdés, hogy az építőkkel kötendő szerződésekbe külön pontként betoldassék az is, hogy amennyiben az építető szervezetlen iparossal dolgoztat, az építési vállalkozó félbehagyhatja a munkát. Ennek a pénz, elrontotta ártatlan, tiszta lelket. Csak még alkalom kellett hozzá, hogy valamelyik kicsur karjában elvesszen.

Elhatároztam, hogy a lelkére beszélek, hogy inteni, óvni fogom, de mindig mult, maradt, míg végre utaznom kellett.

Az utolsó napon, a bucsuzáskor akartam a lelkére beszélni. Előbb azonban próbára tettem.

Ha tölem is elfogadja a pénzt, akkor hiába minden, ha nem fogadja el, akkor még érdemes megmenteni. Mielőtt indultam a vonatra, lementem tehát hozzá. A vasalószobában vasalt. Halványan léptem be, mert még mindig szerettem és fájt lthagynom.

— Lejöttem, Mariska, bucsuzni, szóliam röviden.

Közömbösen nézett rám, és letette a vasat.

— Hát már elmegy a Zoltán ur?

— Elmegyek.

— Feléje nyújtottam a kezemet, melyben összes maradékpénzemet szorongattam.

Ő utána nyult, s mikor érezte, hogy pénzt nyomok a markába, kissé zavarba jött, de el fogadta. Aztán mosolyogva nézett rám. Mintha várt volna valamire.

Engem, mintha leforráztak volna, úgy álltam ott egy pillanatig.

— Tehát elfogadta a pénzt! Tölem is elfogadta! Tehát ő csak szobalány és én csak ur vagyok!

Sirkonfordultam és elrohantam.

Abban a pillanatban kiabándultam belőle.

nek az intézkedésnek a fogantatását a közgyűlés későbbre halasztotta, noha elvben helyeslésre talált ez az eszme is.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy az ország építőiparosainak ez évi vándorgyűlését Aradon tartják meg, arra való tekintettel, hogy az Aradi Építőiparosok Szövetsége az, amelynek területén a munkaviszonyok rendezése a legelőrehaladottabb állapotban van.

A nagy rejtély.

Megmagyarázhatatlan esetek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

A spiritizmus és a telepáthikus jelenségek iránt érdeklődők körében nem mindennapi szenzációt alkalmas kelteni az a megmagyarázhatatlan eset, mely Szana Tamásnak, a budapesti Uránia-színház igazgatójának halálához fűződik, s amely az Uránia színház személyzetének körében azóta állandó beszéd és találgatás tárgyául szolgál.

Ugyanis február 11-én, kedden este 6 és fél óra tájban egy idegen ur jött a színház előcsarnokába és Szabó titkár felől kérdezősködött. A kapus rámutatott az igazgatósági szoba ajtajára, mire az idegen ur bement.

Néhány másodperc múlva azonban ijedt arccal rohant ki és többek jelenlétében elkiáltotta magát:

— Az urak most azt fogják hinni, hogy megbolondultam, de azért megmondom, mert ilyesmi még nem történt velem. Az íróasztal fölött van tudniillik egy nagy tükör, abba önkénytelenül beletekintettem és ekkor ott láttam állani Szana Tamást. Azt hittem, utánam észrevétlenül besurrant az ajtón és mosolyogva fordult meg, hogy üdvözlöjtem, de ekkor már a hátam mögött nem volt senki. Gyorsan klugrottam az ajtón, hogy itt fogjam az előcsarnokban, de itt sem látom. Önöknek azonban látniuk kellett.

Akik ezt hallották, vállat vontak, egy ur pedig így szólott:

— Szana ur itt nem járhatott, mert hetek óta beteg!

— No, én pedig egészen világosan láttam! — szölt az idegen ur és mikor kínálták neki, hogy várjon tovább a titkárra, a szobába nem akart másodszor bemenni és dolgovégzetlen távozott.

E jelenet után egy perccel érkezett az előcsarnokba Szabó titkár, bement az irodába és az íróasztala elé ült, anélkül, hogy a furcsa látogató esetéről értesült volna.

A színház Gyula nevű szolgálja éppen be akart menni hozzá, a látogatásról jelentést tenni, mikor a szobából óriási zuhanás és csörmpölés hallatszott. A szolga berohant és remélve látta, hogy az íróasztal fölött függő nagy tükör rázuhan Szabó titkára és a fején ezer darabra tört. Szabó titkár a kezével az üvegekhez kapott, fölhasította az ujjait az üvegcserepek elvágta egy ütőerét, úgy, hogy a vére hosszú vékony sugárban kezdett folyni. Amint az előcsarnokon át a vízvezetékhez szaladt, sűrű vérvnyomok jeleztek az útját.

A lezuhan tükör üvege ujjnyi vastagságu volt és érthetetlen, hogy már a súlyánál fogva is nagyobb sérülést nem okozott. Szabó titkárnak tudniillik a feje sértetlen maradt, bár a hajából még egy félóra múlva is szedegették ki az apró üvegcserepeket, melyekkel a kabátja gallérja és a válla is tele volt hintve.

Az első ijedség után mindenki a tükör üresen maradt keretét vette szemügyre és ekkor látták, hogy a keret egy kis arasznyi

hosszúságú, ujjnyi vastag horgos szegen függött, ami nem is a falba, hanem egy gipszszel beeresztett faékbe volt beverve. Hogy miképen húzódtatott ki a vasszeg a fából? senki sem tudta magának megmagyarázni.

A nézők közt ott volt az Uránia-színház gondnoka, egy *Nikolanschitz* nevű mechanikus is, ki megnézte a falba erősített faéket és mozdatatlannak találta. Egyedül a szög húzódtott ki tehát a fából, de hogy micsoda erőből? nem lehetett megállapítani.

A gondnok ekkor így szólt:

— Ha az ember babonás lenne, most igen különös gondolatok jöhetnének. Ez az eset tudniillik jelent valamit.

Mindenki tudta mire gondol? de senki sem akarta kimondani. *Nikolanschitz* azonban gyorsan intézkedett. Elküldte a szolgáját Szana Tamás lakására, hogy tudakozódjék az állapota felől. A szolga elment és egy negyed óra múlva megilletődött arccal jött vissza és remegő hangon jelentette:

— A nagyságos igazgató ur ez előtt egy negyed órával meghalt.

Öngyilkosság a játéktérben.

A festőművész tragédiája.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, február 18

Kardos Gyuláról, a néhány héttel ezelőtt öngyilkossá lett kiváló magyar festőművészről az összes lapok nizzai táviratok alapján azt írták, hogy Kardos szállodai lakásán követte el az öngyilkosságot. Most Nizzából az a hír érkezik, hogy a lapok közleményei nem fedik a valóságot. A tudósításokat a montekarlói bank küldötte szöjel, hogy egy nagy botránynak részleteit eltitkolhassa.

A valóság az, hogy Kardos Montekarlóban a játékbank egyik termében a nagy közönség szemeláttára lőtte agyon magát. A festő, aki heteket töltött a Rivierán és állandóan a montekarlói rulettbank asztalainál játszott, az öngyilkossága előtti napon teljesen letört, minden pénzét elveszítette. A bank igazgatósága ekkor ezer frankot ajánlott fel neki, ha rögtön elutazik és soha többé nem tér vissza.

Kardos ezt az ajánlatot nem fogadta el, hanem egy ott tartózkodó magyar gróftól kétszáz frankot kért kölcsön, hogy azzal újból szerencsét próbáljon. Bizott abban, hogy az ő csalhatatlan szisztemája beválik és felrobbantja a bankot. Még egy utolsó kísérletet akart tenni a kölcsönvett kétszáz frankkal, de a pénz az utolsó aranyig eluszott.

A játéktérben nagyszámu előkelő közönség volt jelen, akik maguk is résztvettek a játékban, sokan pedig mint nézők érdeklődtek a játék iránt. Mikor a legutolsó tét sem sikerült, Kardos halálsápadtan és szerfölött izgatottan zsebébe nyúlt. A körülötte ülők azt hitték, hogy újabb pénzt vesz elő, de Kardos kihústa töltött revolverét és mielőtt szomszédjai megakadályozhatták volna, a szájába lőtt.

A lövés zajára a tereben óriási pánik támadt. Mindenki ijedten ugrott fel helyéről, csak az öngyilkos festő baloldali szomszédja, egy párisi kokott maradt ülve, aki rémületében elájult. Kardos a nő ölbe hanyatlott és kifreccsent agyveleje a kokott ruháját érte.

Az egész esemény alig pár perc alatt történt. Végre az igazgatóság intézkedésére a bank szolgál lakására szállították a halott festőt. Nyomban intézkedés történt, hogy az öngyilkosság lefolyása és részletei ne jusson a magyar sajtó tudomására s ezért maga a bank igazgatósága értesítette a budapesti napilapo-

kat Kardos haláláról, elhallgatva, hogy az öngyilkosság a bank helyiségében és nagy közönség szemeláttára történt. Az eset már-már feledésbe merült és úgy látszott, hogy a banknak örökre sikerül az öngyilkosság részleteit elhallgatni. Most azonban egy szemtanú elbeszélése nyomán kiderült a valóság.

A ház részvéte.

— Aktuális hírlaptudósítás. —

A képviselőház ma tartotta szünet utáni első ülését a képviselők csekély részvéte mellett . . .

A nap furcsaságaiból.

Az aradi kékszakáll.

Két kicsi nő.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 18.

A mai napnak óriási szenzációja van. Amit bakfisok regényekben olvasnak, ami eddig csak képzeletben élt, amit *Byron* a *Don Juan*-ban énekelt meg s *Lehár* csak részben zenésített meg, azt ma Arad valóra váltotta. Arad, az országos elképedések szülője, ma lefőzte az összes addigi napvilágra került világrengető nevezetességeit. Le van lépve *Debelák Mihály*, akiről egy késői korak *Lehárja* operettet fog írni. Bizonyosan fog írni. Mert ha *Lehár Ferenc* kottába szedte egy férjnek és három asszonynak elég érdekes hányattatásait, akkor *Debelák Mihály*, aradi *Don Juan* a szférák zenéjét érdemli meg, mert ő, aki bruttó százhatvan két centiméter magas, kopasz, nagyfogu, széles homloku, vigyorgószemű és pergament arcú, mint őfelsége a fényes padleah, hét nőt tüntetett ki egyszerre szereimével.

Debelák Mihály, aki Bülbül kertjének rózsáit úgy tépte le, mint más halandó a szőlőszemet a fűtről, háremet, szép hurikkal ékeskedő háremet tart Aradváros keli közepén. A csunya *Debelák*, aki nappal a *József főherceg*-uton kis gyermekeknek édes csemegét és méztől csepegő cukrot árul s vigyáz a fillérre, mint *Rotschild* a milliókra, a két bal lábú *Debelák* a Maros-u. 2-ik számú házban este nyolc órakor leveti európai alakját és leül szobája közepén a fáskosárra, mint a hogy az igazbíró muzulmán *Szmirna* remekén nyújtózik végig. És *Debelák* megvacsoráztat a hollandi jácinthagymából és lánglitzból készült kenyérből, belsejének tüzeit falmelléki *Nektárral* hűsítgetvén, maga köré gyűjti:

az egy kicsi, két kicsi,
rom kicsi, négy kicsi,
öt kicsi, hat kicsi.

hét kicsi nőjét, akik ölbe hajtják kócos fejüket, melyeket a rossz fogu *Debelák* csókokkal halmozott el.

Mikor azonban a fagygyugyertya elfogyott akkor kezdetét vesz az *Ezeregy éjszaka* minden gyönyöreivel. A vékony pénzű *Debelák* ölekezett és szeretkezett. Pazar kázzal csztogatta kegyeit. Mert mindennap párosával tüntette ki a paradicsomának tündereit, akik kopasz fejét puha karjaikra fektették s egymással vetélkedtek, hogy egy azon órában, melyikük nyerje meg a cukorkaárus magac tetszését.

És mit gondolnak önök, *Debelák* ezért a tangernyi tulvilági gyönyörűségért mivel fizetett?

A fizettség dolgában is teljesen stilszerű a tehetséges *Debelák*. Mind szultánhoz illik a

kegyvesztett háremhölgyet — sőt: tömlőbe vettette. És ez lén veszte.

Az aradi rendőrségen ma délután megjelent *Debelák Mihály* cukorkaárus és azt kérte, hogy azonnal adjanak mellé egy rendőrt, mert egy cselédleány, aki ezelőtt három héttel a lakásán volt ellopta *öt korona készpénzt, a bicskáját és egy kulcsot*. A leányt ma véletlenül meglátta s követelte, hogy tartóztassák le.

A rendőrségnek mit volt tennie, kinyomozta K. J. cselédleányt, előállította és mint-hogy jelenleg is hely nélkül van, letartóztatta.

És a kis gnóm felöltötte legördögibb arcát s imígyen szólott:

— Ez a nő lakásomon töltött egy éjt. Szánalomból magamhoz vettem, mert este kilenc órakor még az utcákon ácsorgott. Nekem nagyon puha szívem van, féltettem őt, hogy rendőrkézre kerül s csavargásért be fogják kísérni. A hálátlan, míg én kimegytél reggeli álmomat aludtam, kabátomból kilopta a pénzes zacskómat, amelyben *öt korona készpénz, egy bicska és egy kulcs* volt. Én a pénzem nem bánom, csak a bicskám sajnálom. Én az elhagyott nőket jószántamból támogatom, de ez a rút hálátlanság felháborít, kérem szigorú megbüntetését.

Szólt és menni akart a százhatvan két centiméter magas csábító.

Azonban ekkor teljesült be az írás szava, amely akként szól, hogy azzal bűnhődik mindenki, amiben bűnös.

K. J. érzékeny lelkű vászoncseléd, mert sirva hallgatta végig az ugrádozó emberke fiúppikáját. Azonban egyszerre megkeményítette a szívét és két kezét formás csipőjére téve, emígyen szórt a menyköveket *Debelák Mihály* körtealaku fejéhez:

— Ne tessék hinni tekintetes rendőrkapitány ur ennek a töröknek, ennek a nőcsábítónak, hogy verje meg az Isten, amiért ilyen csufot tett velem. Nem vagyok én tolvaj. Ezelőtt három héttel Nagyvarjasról az édes apámmal a heti vásárra jöttem s délutánig vásároltunk a városban. Édes apám azt mondotta, hogy keressem fel a hugomat, aki *Kovács Antal* rendőrhadnagyánál szolgál. Én kerestem egész estig hugom szállását, de nem találtam. Öt forint volt a zsebemben s gondoltam, minthogy már Aradon szolgáltam ezelőtt négy évvel, elmegyek éjjeli szállásra egy házmesterhez, akit ismerek. Az utcán egy barátnőmmel találkoztam, aki egy hentes üzletbe ment vacsorát venni. Míg az üzlet előtt állottam, kijött *Debelák* és beszédbe ereszkedett velem. Kikérdezett s mikor megtudta, hogy nincs lakásom, azt mondotta, hogy ő majd elvezet annak a háznak a házmesteréhez, ahol ő lakik.

Beleegyeztem s el is mentünk a Maros-utca 2. szám alá. Bement a házmesterhez s csakhamar kijött azzal a hírrel, hogy ott nincs hely. Minthogy már úgy is kapuzárás van, jöjjenek az ő kis szobájába, szívesen megosztja velem. Én elfogadtam az ajánlatot.

Nagyot fujt a gyorsnyelvű leányzó, majd kis pihenő után így folytatta:

— De tessék kérem elképzelni ezt a rettenetes embert! Mikor beléptem a szobába, már három vagy négy magamfajta leány volt ott, akiknek nevét ugyan nem tudom, csak emlékszem, hogy úgy szólította őket: *Piroska, Erzsi, Mari és Jolán*. Ott maradtunk mind az ötén éjszakára. Egyikünk a földön, másik a diványon feküdt. Kettőnkkel megosztotta éjjeli nyughelyét.

Dicselkedve beszélt el, hogy őt a leányok

mennyire szeretik, mert ő jó ember, aki néha néha egyszerre hét hajléktalan család-leánynak is ad éjszakai menhelyet. Pénzt sem kér ezért, csak — szerelmet. Hát most tessék kikutatni, hogy melyik lópta el ennek a nőcsábásznak a pénzes-zacskját, szólt szemét lesdítve Debelák egyhated szerelme.

A rendőrtisztviselő elhűlve hallgatta az esetet. Így derült ki, hogy Aradon él korunk legnagyobb Don Juanja, a gyorslábu Debelák Mihály. Mert mikor K. J. elbeszélése végére ért, akkor már csak hűlt helye volt a marosutcai szultánnak, úgy ellilant, mint akit pus-kából lönek ki.

A szultán a háremet még az éjjel folyamán felosztatta, mert nesztét vette, hogy a rendőrség figyeli a lakását.

A sztrájkvezér megtérése.

Amit Amerika tanít.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

A tavaly nyáron kiűzött munkásmozgal-mak során — amint az köztudomású — az aradi szociáldemokrata párt akkori leike, Klopstein Ernő párttitkár, nagyhangon adta tudni a világnak, hogy a kizárt munkások inkább Amerikába költöznek, semmily elfogadják a munkaadók által felajánlott békefeltételeket. A derék párttitkár, aki azóta maga is tengeren-túrra vonult, hogy apró szabálytalanságoktól megnehezült lelkiismeretén könnyítsen — ezt a vívmányt valóságos győzelemnek tüntette fel. A szóbanforgó munkások egyrésze el is vonult Amerikába, abban a tudatban, hogy ezzel nagy-szabású hasznot hajt a munkások ügyének.

Azóta már közel ezer munkás írta alá a békefeltételeket, ezer munkás azok közül, akik annak idején sztrájkban állottak. A napokban azután megérkezett Amerikából a párttitkári buzditásra kivándorolt munkások egy tekinté-lyes csoportja is: egy csomó magyar és ro-mániai kőműves, akik beugrottak a Klopstein Ernő hangzatos frázisainak s most, háromne-gyed év múltán megtérve, elnyomorodva ér-keztek haza.

A hazaérkezett munkások mindjárt az első napon felkeresték az építőmestereket és mu-nkát kértek tőlük, kijelentvén, hogy hajlandók a „Kutyaszövetség”-nek csufolt munkaadó-szö-vetség munkafeltételeit aláírni. Egy részük ezen a réven munkát is kapott s már dol-gozik is.

Alkalmunk volt a hazatért munkások ve-zérével beszélgetést folytatni. Ez a munkás, akinek nevét csak azért nem közöljük, mert a szociálisták terrorizmusától félve, kért, hogy nevét hallgassuk el, — a következőket mon-dotta tudósítónknak:

— Mikor a Klopstein Ernő biztatására ki-mentünk Amerikába, azt hittük, hogy odakünn nemcsak jó keresethez jutunk, de egyúttal szolgálhatjuk idehaza maradt munkástársaink ügyét is. Tény az, hogy odakünn legalább any-nyi dollárt kerestünk, mint amennyi koronát idehaza. De ezért a pénzért kétszerannyit kel-lett dolgoznunk. Valósággal hajszoltak bennün-kezt. Emellett nem élhettünk úgy, mint ide-haza. Maguk munkástársaink követelték tőlünk, hogy munkán kívül urasan öltözzünk. Aki munkáruhában ment el az építkezés helyéről, azt kiüldözték maguk közül, sőt meg is ver-ték. Többet költöttünk ruhára, mint minden másra: majdnem minden keresetünk reáment az öltözködésre. Azután nem igaz az, hogy az élet olcsó odakünn: bizony, az is drágább, mint idehaza. Munka után ugyan urak voltunk, de

a zsebünkben nem maradt egy cent sem, úgy, hogy koldusabban jöttünk haza, mint ahogy elmentünk. Idehaza azután láttuk, hogy mun-kástársainknak sem használtunk semmit.

— És ha netán az idén is sztrájkra kerül a dolog? — kérdezte munkatársunk.

— Ha sztrájkra kerül a sor, akkor sztrájkolok én is, meg sztrájkolnak a társaim is. De csak egyetlen feltétel alatt. Sztrájkolni csak akkor fogunk, ha a szakszervezet kötelezi magát, hogy a sztrájk egész ideje alatt rendszeren kií-zeti hetenként az átlagos heti munkabérünket. Ha erre nem volna hajlandó a szakszervezet: mi bizony nem tesszük ki újra magunkat és családunkat a nyomornak és nélkülözésnek. Nem ér nekünk annyit, hogy a párti károk a mellüket verhessék. Azt pedig mondhatom, hogy a romániai kőművesek egyenesen kiverik maguk közül, aki sztrájkra akarja biztatni őket.

Ez a véleménye a tavalyi kőművessztrájk vezérének. Vajjon mit szólnak ehhez azok, akik Magyarország iparát már esztendőnk óta sztrájkok szervezésével bénítják meg s akik a mun-kásokat is nyomorba és szenvedésbe sodorják.

Husz Ábrahám bűntársai.

Monstre-pör Debrecenben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 18.

Nagyszabású pénzhamisítási bűnpörben kezd meg holnap a főtárgyalást a debreceni törvényszék. A bűnpör vádlottjai közt Husz Ábrahám is szerepel, akit emiatt szintén a tör-vényszék elé állítottak volna, ha a múlt hé-ten a halálos ítéletet végre nem hajtják rajta.

Husz Ábrahám évekkal ezelőtt, csaknem két évvel hamarabb a petrovai rablógyilkosság előtt, nagyszabású pénzhamisító társaságot szer-vezett. A társaság tagjai csaknem mindany-nyian máramarosmegyei és galiciai zsidó em-berek voltak, akik közül többet Husz Ábrahám a petrovai rablógyilkosság keresztülvitelébe is belevont. Hónapokon át gyártották a hamis öt-ven és százkoronásokat, amelyek szinte a fel-ismerhetetlenségig hű tudnak lenni.

A hamis pénzek nagyrésztet külföldön he-lyezték el. Végre az osztrák-magyar bank rájött mindenre, fejelentette a hamisítakat, a kik közül csakhamar elfogták Husz Ábrahámot, aki nem is készett töredelmes vallomást tenni.

A vádlottak közt van a két Peri, Peri Leeb Mojse és Peri Leeb, akiket a máramarosszigeti törvényszék esküdtbírósa, a petrovai rabló-gyilkosságon való bűnrészességért 10 és 5 évi fegyházra ítél. A kiskupányi gyilkosság értelmi szerzője, akit a beregszászi törvényszék halálra ítél, de a kuria megsemmisítette ez ítéletet, szintén be volt avatva a pénzhamisítók bandájába.

A főtárgyalást Tóby István bíró vezeti, a vádat Déry Geza dr. ügyész képviseli. A vádlottak legelőbbjének saját ügyvédje van, a többinek a törvényszék hivatalból rendelt ki védőügyvédet.

A kötetekre terjedő aktacsomókból ítélve, a főtárgyalás heidegig fog eltartani. A vádlottak 142-en vannak s 246 tanu vár kihallgatásra. A közönség körében óriási érdeklődés mutatkozik a tárgyalás iránt, amelynek legérdeke-sebb vádlottja, Husz Ábrahám már megalkolt földi bűnelért.

SPORT.

+ Az Aradi Atlétikai Klub győzelme Kolozsvárott. Vasárnap tartotta a kolozsvári egyetemi atlétikai klub országos korcsolyázó versenyét.

Az aradi atlétikai klub egy tagja: Nemess István fényes stílusban győzött a vidékiek mű-ko.csolyázó versenyében, megnyerve a Buda-pesti Korcsolyázó Egylet értékes tiszteletdíját, míg az országos műkorcsolyázó versenyben má-sodik díjat nyert.

A tavasz divatja.

A szürke szín kora.

Budapest, február 18.

Ha fogalmat akarunk alkotni magunknak arról, hogy vajjon mit tartogat számunkra a tavaszi idény, csak be kell kukkannunk egy ki-csit legelső szabóink műtermébe, akik ez idő szerint nagyon el vannak foglalva mindenféle tervezgetéssel.

Immár nálunk is divattá vált, hogy aki csak teheti, siet délre, a francia vagy olasz Rivierára és oda csak a legkönnyebb, leglen-gőbb szöveteket viszik hölgyeink magukkal, mint ahogy Nizza, Montekarlo stb. ragyogó napja és kellemes melege ezt megkívánja. Mindenesetre jeladásnak vehetjük ezeket a ha-bos szöveteket arra, hogy mit fogunk egy pár hónappal később itthon viselni.

A legszebb újdonság egyelőre a fulard, melyen eredeti módon, rézsut és nagy közök-ben ismétlődő hajszálfínomságu csíkok vonul-nak keresztül. Egyenes csíkokkal mintázott tafotát gyakran alkalmaznak dísznek selyem voál és hasonló szövetből készült ruhákon.

Sok és új árnyalatban látható a shantung-seiyem, amely allghanem nagyon kedvelt lesz jövő nyárára. A legnagyobb hatású ebben a szövetben a kevéssé feltűnő szín, amilyen az aranyosan barna, illa és Mária Antoinette-kék.

Lassankint kifelé megyünk a télből, a na-pok megnyulnak és a nap alaposabban meg-világítja a téli kosztümöt, mely az eső, borus napok szürkességében még volt valahogy. De a kegyetlen nap, amelyet pedig olyan vágyva várunk, megvilágítja mind a kopott pon-tokat és még csak növeli bennünk a vágyat egy új tavaszi ruhára és ez a vágy annál erő-sebb bennünk, mennél melegebben tűznek le-ránk a sugarai.

Az új minták a nagy áruházainkban majd minden szövetben egész sorát mutatják a szürke mindenféle árnyalatának és kétségtelen, hogy a szürke szín vezetni fog az idén. Na-gyon kedvelt az angol chevrot férfiszövet min-táiban; ennek a szövetnek finom, nyugodt iz-lése sona sem lehet bántó és egyformán illik fiatalnak és öregnek. A férfiminta, legyen az csíkos, kockás, borsos vagy sós minta, ferde vagy egyenes csíku, angol ruhának mindig a legszebb. De kedvelt azért a finoman csíkos vagy kockás posztó is.

Aki nem tud ezekből a szövetekből válo-gatni, annak a figyelmét felhívjuk az egyszerű finom cérna- vagy kamgarn szövetre, mely az ez idő szerinti ipari termékek a legjobb és legtartósabb anyaga. Akinek például tavaszra fekete kosztümre van szüksége, az jobban teszi, ha nem posztóból, hanem kamgarnból varratja meg.

A posztó nem alkalmas tavaszra és nyár-ra, mert nagyon szedi magába a port; a kam-garn e részben sokkal jobb, igaz, hogy nem is olcsóbb. Azon kívül megtaláljuk mindenféle csíkozásban. Nagyon sok automobil-ruha készül belőle: szoknya és hosszú kabát, de utazó ru-hákhoz úgy mint eddig ezutánra is leginkább durva angol szöveteket válogatnak.

Nagyon kedves újdonságot adnak a lágy posztóból készült és beleszőtt szegélymintázatu sá-lok, meg a szegélymintás szövetek egyáltalán, melyekből igen szép ruhákat készítenek. Egy

ruhához körülbelül öt sál kell, melyek feldolgozása természetesen úgy történik, hogy a minta képezi a pántot.

Ehhez az új divathoz csatlakozott egy régi is, mely pompásan illik ehhez — a tunika, mely a legszebb formában, elől és hátul hosszasan, oldalt pedig jelentékenyen rövidebben látható. Míg a múlt esztendőben ezeket a szégyelmintás szöveteket csak elvétve láthatunk és akkor is leginkább kényszerítéssel díszített túllöket és siffonokat, az idén egyformán szép mintázattal megkapjuk a sokkal olcsóbb szövetekben, mullban, vászonban, gyapottmuskilban stb. Igaz, ezek a szövetek sem nagyon olcsók, de legalább nem kell egyéb dísz rájuk.

Megint nagyon divatos a ruha színére festett csipke. Az új himzések a középkori zsinórzásra emlékeztetnek. Különböző is mindenütt láthatjuk az igyekeztet, hogy Egyiptom sajátos művészetét úgy a himzésben, mint a mintázatban érvényre juttassák.

Egyszóval: szép minden, de drága is minden!

Uj paktum.

Az elárult nemzet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 18.

A szenzációkra éhes politikai világot ma rendkívül érdekes leleplezés foglalkoztatja. Egy fővárosi estilap, amelynek értesülései rendszeresen megbízhatók szoktak lenni, azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy a kormány Ausztriának olyan paktumot ajánlott fel, amely szerint a koalíció lemond mindenféle nemzeti követelésről és elvállalja a létszámemelést, továbbá az összes katonai terheket, ha a király eláll attól, hogy a koalíció az általános választói jogot törvénybe iktassa.

Nem akarjuk kellő kommentárral kísélni e híradást, mert nem merjük hinni, hogy a koalíció összes eddigi gyászos szereplése után vakmerőségében odáig kívánna menni, hogy a nemzeti ügyet egészen elárulja. A kormány holnap kétségkívül nyilatkozni fog és akkor kiderül, mi igaz a kormány által felajánlott paktumról.

Távirati értesüléseink:

Az új egyezmény.

Egy fővárosi estilap írja:

A paktum egyetlen pontja vár még elintézésre: az általános választói jog. Ez az egyetlen pont, mely a magyar népnek előnyt jelent és ez nem kell a magyar kormánynak.

A katonai terhek és a létszámemelés nincsenek a paktumban. A kormány ezekre vonatkozólag semmiféle kötelezettséget nem vállalt és sem a király, sem a hadügyminiszter nem követelik tőle, hogy a paktumszerű lejárát előtt, vagyis az általános választói jog alapján létrejött parlament összeülte és a végleges kormány hivatalba lépése előtt teljesítse a hadsereg anyagi igényeit.

A magyar kormány azonban *tolakodva* kínálja Ausztriának és a császárnak a katonai terhek elvállalását.

El akarják vállalni a létszámemelést, a kétéves katonai szolgálatot, ami a rendes terheknek egyharmaddal való emelkedését jelenti, a tiszti fizetések emelését, új ágyuk és új hajók költségét, ami össze-

vissza több milliót jelent évenként pénzben, mint a hány ezer emberrel emelik a létszámot, pedig ez volna vagy nyolcvanezer.

Lemondanak minden nemzeti követelésről és csak a látszat kedvéért kérnek valami cafat engedményt, ami lehet sokkal kevesebb is, mint a Tisza-féle kilences program volt, melyhez a császár már hozzájárult. De egy ellenszolgálatot mégis követelnek: a király eitse el az általános választói jogot.

Szóval: először fel akarják adni a nemzeti jogokat, hogy elárulhassák a népjogait és utóbb királyi engedéllyel el akarják árulni a népjogokat. Kettős árulás.

Azért terjesztenének be javaslatot az általános választói jogról, de ennek csak a neve volna az, lényegben olyan javaslat volna, mely a mai osztályuralmat és a zsentry-magnás uralmat még a számarányokban is fentartja.

Bécsben megbizonyosodtak róla, hogy a császár boszúja késlelhetetlen. A korábbi nemzeti harcot le kellett vezekelniük azzal, hogy végrehajtották a darabontmány programjának minden hátrányát, annak minden előnye nélkül és végül öngyilkosságot kell elkövetniük becsületes választói törvénnyel, vagy elmehetnek. Nincs már rájuk szükség. Ocskay sorsára jutottak; az osztrákok megvetése és millió megalázás között szolgálták az osztrák érdekeket és most, ha tetszik, mehetnek vissza Lipótvárra magukat felakasztatni.

A házszabályrevízió napirenden.

A képviselőházban ma délelőtt a házszabályrevízió ügyében értekezlet volt, amelyen a kormány Andrássy Gyula gróf belügyminiszter közvetítésével tanácskozott a disszidensekkel.

Farkasházy Zsigmond, a disszidensek megbízottja emlékeztette a belügyminisztert arra, hogy a kötött megállapodás szerint csak a delegációs ülések teljes befejeztével és az új pártközi konferencia után lehet elővenni a házszabályrevíziót.

Az értekezleten mégis abban állapodtak meg, hogy csütörtökre, vagy ha ekkor a Ház ülést nem tartana, a holnapi ülés után következő legközelebbi ülés napirendjére tűzik a házszabályrevíziót. A revízió tárgyalása előtt a kormány holnapra újabb konferenciát hívott össze, a melyre két disszidens képviselőt is meghívott.

A disszidensek, mint Lengyel Zoltán tegnapi beszámolójából is látható, nagyon rezerváltan viselkednek, ami a függetlenségi pártban azta hiedelmet kelti, hogy a disszidensek a házszabályrevízió kérdésében leszerelnék és az indítvány simán fog keresztülmenni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor társaság f. hó 19 én, szerdán este 8 órakor a színházi sörözőben rendes heti értekezletet tart, melyre a tagoknak minél nagyobb számban való megjelensét kéri az elnökség.

(*) Az aradi posta és távirda tisztviselő sport egyesület holnap, szerdán este 7 órakor a Székely Othon helyiségében (Szent László uca 6.) tartja III. évi rendes közgyűlését, melyre a tagokat ez uton is tisztelettel meg-

hívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Évi jelentés. 2. Bizottságok jelentése (pénztári, számvizsgáló) 3. Felmentvény megoldása. 4. Alapszabály módosítása. 5. Tisztújítás. Tisztikar, választmány és bizottsági tagok választása egy évi időtartamra. 6. Költségelőrányszat elkészítése és tárgyalása. 7. Indítványok.

ARADI KABAREI.

Dal a csókkirályról.

Debelák Mihály aradi lakos hét kicsi nőből álló háremet szerzett magának.

Cuppantani rózsás fülekbe,
És átkarolni hó nyakat:
E mesterséget megtanulnám
Egy két rövidke pere alatt.
Csókot lehelni női ajkra,
Ölelni bájos hölgyeket,
Ölelni egyet, kettőt, hármat,
Bz jó lehet, ez jó lehet.

Tanárra nincs szükség e téren,
Sőt hogyha van, még az se baj,
Több csóktanár akad manapság,
Mint vad zsenik fején a haj.
S ha avarnád, hogy csóki-téren
A szürke tömegből kiválj:
Itt Aradon tart udvartartást
A csókkirály, a csókkirály.

A csókkirálynak egy nő semmi,
Sőt néki két asszony se sok,
Három nőért még fel se izgul
És örülni négyért se fog.
Ötért még szintén nem jó lázba,
Hatért karját se tárja szét,
Öt nem csábítja kevesebb már,
Csupán a hét, csupán a hét.

Hogy kabalából kezdi héttel,
Az több, mint hihető dolog.
E kabalás kebel hetenként
Negyvenkilenc nőért dobog.
Számosan vannak már a hozban,
A kiknek csókot ő adott:
Két hét alatt csókkal szerel föl
Egy századot, egy századot.

A csókkirálynak csókja számos,
Abból soknak fog jutni még.
A csókkirálynak nincs szakalla,
És mégis: a szakalla kék.
A csókkirály hírével telve
A város, erdő és berek:
És csókjaitól megszületnek
A hercegek, a hercegek.

A csókkirályi hercegeknek
Mamájuk rendszeren ocsé é.
A csókkirály sohasem kutatja
A hölgyek állását s nemét.
Vallásra, korra nem tekint ő.
Nem nézi, selyemben jön-e?
A nők terén egy van, mi fontos:
Az ösztöne, az ösztöne.

Miniszter ur, a csókkirályra
Imé, figyelmessé teszem.
Miniszter ur, ön tudja, látja:
Az érdem itt kétségtelen.
Kiben az ösztön ily hatalmas,
Ki ily buzgalmat fejte ki:
Miniszter ur, esengve kérek
Egy ösztöndíjacska neki!

—zab.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Szabin nők elrablása, bohózat. Nyáray Antal vendégfelléptével. (A bérlet.)
Csütörtök: Vig őzvegy, operett. Nyáray Antal vendégfelléptével. (B bérlet.)
Péntek: Bátkirálynő, operett. Bemutató előadás. (C bérlet.)
Szombat: Bátkirálynő, operett. (A bérlet.)

Hunyady József.

A szeretet jubileumának nevezhetjük el azt az ünnepést, melyben ma Hunyady Józsefet a magyar színészet egyik legnagyobb díszét, nemcsak pályatársai, hanem egy nagy város egész közönsége, sőt az ország összes színészei és sok kiválósága részesítette.

Szívevel, szeretettel ünnepelték Hunyady Jósikát, a művészt és az embert és éppen az a kiválósága, hogy egész ember, a szó legnemesebb értelmében, tette olyan meleggé, bensőséggé ezt a jubileumot, melyhez kevés hasonlót ünnepeltek még Magyarországon, a jubileumok hazájában.

Felejthetetlenül szép és impozáns volt az a bensőségteljes jubileum, melyet Aradváros közönsége és a színházrendező Hunyady József színészkedésének harminc éves jubileuma alkalmából. Az ünnepség, mely két részből állt, a színpadon és a nézőtérben egyformán lelkes, szeretetteljes, őszinte és feledhetetlenül szép volt.

A színpadon este 7 órakor vette kezdetét a Hunyady jubileum. Ekkorra elhelyezkedtek Varjassy Lajos polgármester vezetésével a színház bizottság tagjai, a sajtó majdnem valamennyi tagja, a színházrendező és sokan a közönség köréből.

Ott volt még a színpadon Festetich Andor gróf, a vidéki színészet országos főfelügyelője. Pont hat órakor Kápolnay Juliska és Kun Irén karján, lelkes éljenzés és a színpadon elhelyezett zenekar játéka közben megjelent a jubláns a Rang és mód Vannay Gerő szerepének maszkjában.

A színházrendező ezüst pálmaágával, számos koszorúval díszített asztalka mögött állt meg Hunyady József.

Mikor előlt a lelkes éljenzés, előlépett Varjassy Lajos polgármester és nagyon szép beszédben üdvözölte a jublánt a színházi bizottság, majd Farkas Ferenc az aradi sajtó nevében.

Ezután Festetich Andor gróf országos színházi felügyelő üdvözölte a jublánt a következő szavakkal:

Igen tisztelt Művész! Kedves Barátom!

Ugy is, mint a vallás és közoktatásügyi minisztérium szakközvege, mint a színészet országos felügyelője, akinek hivatásából és kötelességéből folyólag is érdeklődnie kell a magyar színészet minden nevezetesebb eseménye iránt, de úgy is, mint Önnek régi ismerőse, régi barátja, sőt egykori pályatársa és szakértője is, aki önt láttam akkor, amiképpen színpadi első lépéseit tette meg, örömmel ragadom meg az alkalmat hogy ma, színművész pályájának harmincadik évfordulója alkalmával igaz szeretettel és őszinte tisztelettel üdvözöljem Önt, igen tisztelt művész, mint olyant, aki gazdag tehetséggel, páratlan lelkiismeretességével, önfeláldozó buzgalmaival és példászerű kötelességtudásával, amely nagy eredményekhez hozzásegődött az Ön lelki szerénysége, ami eredményt még díszesebbé tette, — ezekkel az eredményekkel lobogtatta a zászlót, amelyre az van felírva: Magyar kultúra.

Üdvözölöm Önt, tisztelt művész, különösen mint őszgyökeres magyar alakoknak és a ma

már — fájdalom — nagyon elhanyagolt népművészeknek kitűnő ábrázolóját. Nem tudom, tisztelt művész, hogy Önben, mint ilyen jubileum alkalmával másokban is, megoszló-e egy fájdalmas érzés: Harminc esztendő! Nem, tisztelt művész, Ön nem öregedett meg. Mert ha az idő, az élet nehéz küzdelmei talán hajára ért borítottak és ha egy-egy hajszálát el is vesztett belőle, szívében, lelkében ifju maradt. Kíváncsi, hogy ezzel a fiatalos tüzzel, ezzel a lelkesedéssel, kitartással és buzgalommal szolgálja tovább a magyar színészet ügyét. Az isten éltesse Önt nagyon sokáig, igazgatójának kártárasainak, családjának örömeire, boldogságára és a magyar színészet dicsőségére. (Élénk éljenzés.)

Ezután Szendrey Mihály igazgató a maga és Dolly Lajos pályatársai nevében üdvözölte Hunyadyt. Mindenkit meghatottak Hunyadynak az üdvözlés után elhangzott köszönő szavai. Zokogva kezdett beszélni és meghatótsága a szeretetnek páratlan megnyilatkozására az előadás folyamán, de még a tiszteletére rendezett banketen is tartott.

A színpadi ünnepelés után Szigeti Rang és mód című rég nem látott darabjának előadása következett. Mikor Hunyady színpadra lépett, a színházat az utolsó zugig megtöltött közönség percekig tartó tapsal és éljenzéssel fogadta a jublánt. A közönség ünnepése valósággal entuziasmusba ment át az első felvonás végén. Ujra meg újra meg kellett jelennie Hunyadynak a függöny előtt, a közönség lelkesedése csak fokozódott. Egy percre aztán néma csend ült meg a nézőtér. Hunyady reszkető hangon mondott köszönetet a közönség páratlan óvációjáért.

— A köszönöm szó kevés — mondta — kifejezni mindazt, amit érez. Azt a boldogságot kívánja minden egyes jelenlevőnek, amilyen boldogság most az ő szívét eltölti.

Ujabb, ha lehet még elementárisabb erővel tört ki a tapsorkán, amely huszszor szölitotta a lámpák elé Hunyadyt.

Fel tízenegyszer ért véget a fényes ünnepi előadás, mely után diszvacsoza volt a Központi szállodában.

Kétszázán vettek részt a banketen, melyen Lócs Rezső, Festetich gróf, Ledvay Leó, Szendrey Mihály, Nagy Sándor orsz. képviselő, Varjassy polgármester, Nemess Zsigmond dr. stb. mondtak felkőszöntőket.

A banketen felolvasták a Hunyadyhoz érkezett üdvözlő sürgönyöket. Többek között Barabás Béla, a delegáció elnöke a következő sürgönyben üdvözölte Hunyadyt:

Nagy ünnepeltetésed zajában vedd észre az én csendes üdvözlésemet, szívvel jövő köszöntésemet, a többi élőszóval mondom el negyven éves jubileumodon.

Barabás Béla.

A banket belenyúlt a késő éjjeli órákba. A jelenlevők mindvégig lelkesen ünnepelték a jublánt.

* Nyáray Antal vendégfelléptei. Holnap és holnapután az aradi közönség egy régi kedvencét lája viszont az aradi színpadon. Nyáray Antal, az aradi színház volt művésze, aki most, mint a fővárosi Modern-színház művésze aratja sikereit, két legjobb szerepében vendégszerepel két estén át. A kiváló művész szerdán este a Szabin nők elrablása című pompás bohózatban Rettegi színházgató szerepét, csütörtökön pedig a Vig őzvegy Danló grófját játssza.

* Új képek az Urániában. Szerdán van az új műsor bemutatója az Uránia színházban. Az új műsor élvezet tekintetében méltó az eddigiékhöz. A szerdai programból különösen em

lítésre méltónak tartjuk Stellerország természeti szépségeiben gazdag vidékeit, több kacagtató és komoly képet. Az Uránia színház igazgatósága most szenzációs előadásra készül. Be fogja mutatni Jézus életét, melyről lapunk más helyén szólunk.

* A bátkirálynő premiérje. Pénteken mutatja be az aradi társulat Strauss Oszkár bájos operettjét, a Bátkirálynőt, amely a budapesti Népszínház Vigoperában óriási sikert aratott.

* Jézus élete. A világ minden részéből valósgos sarándoklatokat rendeznek minden hat évben Oberammergaub. Ez az eldugott kis bajor fészék világhírré tett szert Jézus életét megjelenítő passzió-játékaival. A biblikus kor hagyományából állították össze a Krisztus életéből bemutató passzió-játékokat. A vallásos áhitat fogja el az embert, mikor fényképeken látja a megváltó életét, kinszenvedéseit és halálát, melyet oberammergaui passzió-játékosok a csalódásig hiven reprodukálnak. Az Uránia színház most nagy eseményre készül. Be fogja mutatni a világ legnagyobb és legmeghatározóbb mozgófényképét, Jézus életét. A hatalmas kép másfél órái előadást tölt be. Maga az előadás művészi esemény számba fog menni, mert a képet kísért zeneszámok, szóló és kar énekek, világítás, mind olyan stilszerű keretbe fognak képezni, hogy a nézőben a vallásos áhitat mellett a teljes illuzió érzését is fel fogják kelteni. Jézus életének bemutató előadása február 24 én este fél 9 órakor lesz felemelt he yarakkal.

Sikkasztás a postán.

Megkárosított aradi pénzüntézet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Az aradmegyei buttyini járásbíróság egy nagyszabású bűnygyben indította meg a bűnvádi eljárást Kovács Géza berzai segédjegyző és Birlete Pável berzai postaküldőnc ellen az aradi Viktoria Takarékszövetkezet feljelentése alapján. Hónapokon keresztül sikkasztotta el a két vádlott Birlete Pável vallomása szerint a berzai postaügynökség utján feladott s az aradi pénzüntézetre címzett pénzküldeményeket, reogeteg kellemetlen és hosszadalmas pert zúdítva a takarékszövetkezet adósaira, mert bűnyük takarására még a beperelt kilenseknek megküldött váltóóvásokat és törvényszéki idézéseket is eltűntették. A pénzüntézet kára több ezer koronára rug.

Az érdekes esetről a következő tudósítást kaptuk borossebesi tudósítónktól:

Az aradi Viktoria takarékszövetkezetnek Berza községben nagyszámu adósa van, akik a takarékpénztártól kapott kölcsönöket rendszeresen havi részletekben törlesztik. Az adósok az utolsó három négy hónapig pontosan és rendszeresen eleget tettek kötelességeiknek. Az utóbbi időben azonban feltűnően elmaradtak a berzai pénzküldemények. Az intézet természetesen, mint ilyenkor szokás, felszölitotta üzletfeleit a fizetésre. Választ sem kapott a leveleire. Tudakozódott a berzai postal ügynökségnél, melyet a nagyváradi postalgazgatóság éppen az élénk aradi összeköttetésre való tekintettel állított fel a községben s onnan az a válasz érkezett, hogy a levelek mind pontosan ki lettek kézbesítve.

Ekkor az esedékes váltókat megóvatoltatta s ezt s az óvatolás költségjegyzékét szintén posta utján megküldötte a berzai „ellustult” adósoknak. Ezek még a fülük бойját sem mozgatták.

Nem maradt más hátra, minthogy sorba peresztette az intézet a váltókat s a tárgyalásra

az aradi királyi törvényszék megidézte a feleket. Csodálattal vette észre a hitelintézet ügyésze, hogy a tárgyalásra a berzai atyafiak közül egy sem jelent meg.

Azonnal kiküldötte az intézet vezetősége egyik megbízottját Berzára, hogy a dolog nyitját kikutassa s a kiküldött megdöbbenő adatok nyomára jött.

Összehívatta az összes berzovai adósokat s kérdőre vonta őket azért a hanyagságért, melyet az esedékes részletek befizetésénél tanusítottak, de különösen szemükre hányta azt a hallatlan nemtörődömséget, amellyel az óvatolási és perköltségek folytonos szaporulata által, anyagilag majdnem teljesen tönkretették önmagukat s az intézetnek kárt és sok kellemetlenséget okoztak.

Eltűlve hallgatták a berzovai kliensek a pénzintézet kiküldöttjének szavait s hanyat-homlok rohantak haza, hogy elhozzák azokat az elismervényeket, melyekkel a berzovai postaügynökség bizonyította a pénz átvételét.

Kiderült, hogy az adósok ártatlanként, ők pontosan megfeleltek vállalt kötelezettségeiknek s valaki rutul megkárosította őket és az aradi Viktóriát.

Megkezdődött a nyomozás, amely csakhamar meglepő eredménnyel járt s amelynek folyamán kiderült, hogy a berzai postaküldőnc, *Birlete* Pável összejátszva a saját vallomása szerint *Kovács* Gézával, a berzai segédjegyzővel, naponapokon keresztül elikkasztották a postára feladott pénzt.

Az a szokás ugyanis Berzán, hogy a postaküldőnc minden elsején házról-házra ment s ott felvette a pénzt s az utalványt, amelyet *Kovács* Géza segédjegyző, a nagyváradi postalgaugazgatósággal kötött szerződés alapján kezelt. Ez azért lett így szokássá, mert postalgaugynökségek naponta csak másfél óráig tartanak hivatalos óráit és a földműveléssel foglalkozó paraszt éppen akkor nem ér rá postára menni, mikor az rendelkezésére állana.

A feladás megtörténtéről szóló vevényt szintén a küldőnc vitte el a feleknek.

Mínt hogy a vevények az adósok birtokában voltak, a Viktória kiküldöttje meggyőződött arról, hogy a fizetés megtörtént. Feljelentést tett a buttyini járásbírósnál a postalgaugynökség ellen s a csendőrség ma kihallgatta *Birlete* Pál küldőncöt, aki a következőket vallotta:

— Belsmerem, hogy én a berzaifelek részéről a Viktória aradi takarékpénztár címére feladott pénzeket, körülbelül nyolcszáz korona értékben eltulajdonítottam, de ebben a bűnben nem én egyedül vagyok a bűnös, hanem bűntársam *Kovács* Géza segédjegyző.

Az ő biztatására, sőt felszólítására tettem, amit tettem. Azért követtem el ezt, mert a berzai postalgaugynökség vezetését akartam megszerezni s *Kovács* azt ígérte, ha pénzt adok neki, akkor lemond az ügynökségről s átadja a nagyváradi postalgaugazgatósággal nekem. En szolga vagyok a segédjegyzőnél s azt hittem, hogy ő csak tudja, hogy mit szabad.

Már régóta vágytam arra, hogy postás vezető legyek s *Kovács* kéthavi fizetésem fejében ígérte meg az átadást. Én megmondottam, hogy most pénzem nincs és csak akkor fogom megfizetni, ha Nagyváradról pénzt kapok.

A segédjegyzőnek azonban hamarabb kellett a pénz, hogy mire, azt nem tudom.

Egy napon így szólt hozzám:

— Pávale, adjál pénzt, mert szükségem van sok pénzre.

— Nagyon jól tudja a tekintetes ur, hogy nekem pénzem nincs — válaszoltam én.

— Hát az a pénz, amit a Viktóriának szed-tél össze, hol van? — kérdezte.

— Az nem az enyém, ahhoz nem nyulhatok.

— Csak add ide, majd felelek én érte — szólt a segédjegyző és én ebbe belenyugodtam.

A pénzt így hordtam neki már három hónap óta. Tudtuk, hogy ez nem fog jóra vezetni, mert előre láttuk, hogy a Viktóriának feltűnő lesz a pénz elmaradása. A segédjegyző ur erről is gondoskodott.

Mikor ugyanis levelek érkeztek berzai parasztok címére a Viktóriától, azt felbontottuk és visszatartottuk, ha váltóóvásról vagy felszólításról volt bennük szó.

De még itt sem állunk meg. Az intézet perbe fogta az adósait. Az aradi törvényszéktől a tárgyalási idévényeket *Kovács* Géza segédjegyző kapta kézhez, mert a jegyzőnek kötelessége az idegen hatóságoktól érkező iratokat a feleknek kézbesítenni. *Kovács* az idézőket visszatartotta, az *átvételi elismervényt* aláírta s azt az aradi törvényszékhez visszaküldötte.

Én ekkor szóltam a jegyző urnak, aki azonban megvigasztalt és azt mondotta, hogy nem lesz semmi baj, majd ők mindent rendbe hoznak.

Eddig *Birlete* Pável vallomása.

A bank kára, mint említettük, több ezer koronára rug. Nyolcszáz koronát tesz ki az az összeg, melyet berzai ügyfelei törlesztés fejében adtak át a berzai postának. Körülbelül kétezer korona az óvatolási és az eddig felmerült perköltség.

A mai nap folyamán több kihallgatás nem volt s az ügy fejleményei még előre be sem láthatók.

HIREK.

Harminc esztendő.

Arad, február 18.

Cigányországban ünnep volt. Az aradi színház lámpái előtt, a leeresztett előfüggöny mögött megjelentek a város vezetőemberei és megünnepeltek egy embert, aki harminc esztendeig kereste a kenyerét olyan munkával, amely nehezebb, mint a leg-súlyosabb testi munka. Estéről-estére más embernek, más jellemnek lenni, ma intrikusnak, holnap naiv legénykének: hajh, nehéz kenyér az ilyen színeskedés! De hát harminc esztendő után kap érte valamit az ember: odaáll eléje egy király, egy cigány, egy király, egy cigány — és beszélnek a királyok és beszélnek a cigányok, átnyujtanak néhány babérkoszorút, elhangzik néhány éljen. Azután pont. Cigányországban így ünnepelek.

Holnap talán még tart az ünnepi hangulat. Holnapután már vége lesz. Politikusnak, parlamenti szónoknak kell születni ebben az országban, hogy harminc esztendő meghozza a maga jutalmát. Akinek harminc esztendő politikai multja van, az kap színekurát, érdemrendet, azt eltartja az állam a haláláig. Aki azonban csupán a kulturát szolgálta harminc esztendeig, annak nem jut egyéb, csak egy-két dikció, egy-két babérkoszorú. Azután ha kedve tartja, kinlódhat tovább. Ha megunta már a vergődést: a színészegyesület ellátja nyugdíjjal,

olyan nyugdíjjal, amelyből még meghalni sem lehet, élni pedig annál kevésbbé. Hanem a babérkoszorúk, azok megmaradnak.

Naiv ember ez a Hunyady. Ma este, amikor megünnepelték, — sirt. Sirt, egészen komolyan. Könnyek szántották végig az arcát, lemosták róla a festéket: ez nem volt színeskedés, ezek igazi könnyek voltak. És mikor az első vízcsepp le-gördült a művész arcán: de sok embernek juthatott eszébe, hogy ez a könny talán nemcsak a jelennek szólt, hanem a multnak és a jövőnek is. A multnak, amely harminc esztendő alatt nem váltotta be az ígérteit, a jövőnek, amelyben tisztos szegénység és még néhány babérkoszorú vár Hunyady Józsefre. Azok a könnyek megsiratták ezt az országot, ahol nem becsülik a testi munkát, de lebecsülik és nem értékelik a szellemi sem. Frázisokkal megtisztelik ugyan a szellemi munkásokat is, de csak — harminc évben egyszer.

— A *Rang és mód*-ot játszották ma este. Ez is hozzátartozott az ünnepséghez. Legalább a színpadon kapja meg a művész azt, amit az élet nem ad meg neki: a rangot és módot.

— Püspökválasztás *Kolozsvárról* jelentik: Az erdélyrészi református egyházkerület *Bánffy* Dzsó báró főgondnok elnöklésével ma püspökválasztó ülést tartott. *Bánffy* megnyitó beszédében megemlékezett az elhunyt *Bartók* György püspökről. Azután litkos szavazással megtörtént a választás. Száznegyvenöt szavazatot adtak be, valamennyi *Kenessey* Bálára, a kolozsvári ref. teológia igazgatójára esett. *Bánffy* indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a választás eredményét felterjesztik a kultuszminiszterhez. Azután küldöttségileg hívták meg az új püspököt, akit *Bánffy* főgondnok üdvözölt, mire *Kenessey* hosszabb beszédben mondott köszönetet a kitüntetés bizalmáért.

— Merénylet egy vonat ellen. Bécs-ből táviratozzák: A pozsonyi dinamitgyár tegnapelőtt hatszázkilencven kilogramm dinamitot szállított Bécs *Staslaw* állomására. A vasuti kocsik átvizsgálásánál azon kocsik alatt, amelyben a dinamit volt elhelyezve, a négy kerék között petroleumba áztatott vattadarabokat találtak. Ha ezt idejekorán észre nem veszik, nagy katasztrófa történhetett volna. A merénylet tetteseit keresik.

— A décsi választás utóhangjai. *Deésről* táviratozzák a félhivatalos Magyar Tudósítónak, hogy *Barcsay* Tamás mandátumát peticióval készülnek megtámadni, minthogy az alkotmánypárt érdekében a hivatalos presszió működött. A függetlenségi pártiak nagyon el vannak keseredve *Wiesner* Adolf választási elnök ellen, aki minden módon presszionálta a választókat. Azonkívül az egész közigazgatási apparátust mozgósították *Barcsay* érdekében, a szolgabírák, jegyzők és községi bírák hajtották be szavazni a népet.

— *Laehne* Hugó — magyar nemes. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király a közélet terén szerzett érdemei elismerésül *Laehne* Hugó országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak, továbbá *Hédervári* Samu dr. újpesti orvosnak és törvényes utódainak, — tehát *Hédervári* Le-

hel országgyűlési képviselőnek is — a magyar nemességet adományozta.

— Ezüst menyegző. Az aradi társaságok szeretői, rokonszenves érdeklődése szokatlanul bensősé teszi egy aradi házaspárnak családi ünnepét. *Lukács* Lajos előkelő aradi ügyvéd és neje, született *Bing* Berta esküvőjük huszonöt éves évfordulóját ülték meg ma. Az ezüstlakodalom napjára annyi megkapó jelen nyilatkozott meg a rokonok, barátok, tisztelők vonzódása, hogy a mai nap fényességével és örömteljes hangulatával megközelítette az első lakodalmat.

— Feljelentés egy aradi kereskedő ellen. *B. J.* aradi ügynök a napokban beállított *Reiner* A. Sándor aradi kereskedő ületébe és szorult anyagi helyzetére való hivatkozással néhány korona kölcsönt kért. Mikor *Reiner* ezt megtagadta, egy nagyobb értékű zálogcédulát adott át neki, amelyre azonban csak tízenként koronát kért és azt ígérte, hogy a jövő héten visszafizeti. *Reiner* a zálogcédulát magánál tartotta, de a kért pénzt nem adta át az ügynöknek. Ez rögtön visszakövetelte a zálogcédulát, amelyet azonban *Reiner* nem akart visszaadni. Most az ügynök *Bachrach* dr. ügyvéd útján sikasztás miatt bünvádi feljelentést tett a kereskedő ellen.

— Insultált horvát képviselő. *Zágrábból* jelentik: *Kraljovics* kerületben tegnap tartotta *Elegovits* dr. Starcevic-párti képviselőjelölt programbeszédét. Midőn annak végeztével este elvbarátaival hazatért, egy szűk legelővágáson nagy tömeg heves támadást intézett ellenük, köveket dobáltak rájuk és revolverrel is közéjük lötek, de a nagy távolság miatt egy golyó sem talált. A rendőrség a tettesek nagyrészét letartóztatta.

— Oltáregyesület Aradon. *Lakatos* Ottó, a minorita-rend aradi főnöke a katolikus hitélet erősítése céljából oltáregyesület alakításán fáradozik. Ezért vasárnap délután négy órakor a városháza nagytermébe érkekeztetést hívott egybe, a melyre a meghívottakhoz ma küldötték azét a meghívókat.

— Isaye hegedűje. Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy *Isaye* ismertnevű hegedűművész Pétervározt hangversenyt rendezett, amely után hatvanezer korona értékű strativarius hegedűje eltűnt. A pétervári rendőrség a külföld összes nagyobb városai rendőrségét értesítette a lopásról. Mint *Bécsből* jelentik, ma sikerült a hegedűt kézrekeríteni. A preraui (Morvaország) rendőrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy néhány nappal ezelőtt a város egyik kocsmájában egy betévedt idegen egy hegedűt adott el negyvenhárom koronáért. Értékesítették a bécsi rendőrséget, ahonnan a hegedű részletes leírása alapján megállapították, hogy azonos *Isaye* Pétervározt ellopott nagyértékű hegedűjével.

— Kéjgyilkosság. *Nagybecskerekéről* jelentik: A törvényszék exhumáltatta és felboncoltatta *Kalocsai* Rózát, egy a napokban elhunyt szép fiatal leányt, mert az a gyanu merült fel, hogy kéjgyilkosságnak esett áldozatul. Ma ejtették meg a boncolást, amely a gyanut teljesen megerősítette. Most keresik a tettest.

— A Kölcsey-egyesület hatodik felolvasása. A hatodik felolvasás, melyet a Kölcsey-egyesület pénteken délután rendez a városházán, igen látogatott lesz. *Cholnoky* Jenő dr. tárgya és személye egyaránt felkeltette az érdeklődést. A felolvasásra jegyek előre is válthatók ifju *Klein* Mór, *Welsz* és *Klein* és *Kerpel* Iszó könyvkereskedésében. Új tagok a nyugtatóvánnal a felolvasásokra szóló igazolványt csütörtökön vehetik át az egyesület titkárától a színház-épület második emeletén.

— Kardos Lipót szabadlábbon. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Kardos* Lipót, a *Kardos* bankároknak nevezte a törvényszék tegnap este szabadlábba helyezte. Egy hírlapíró felkereste az öreg, beteges embert, aki kijelentette, hogy ő ártatlan, semmiféle bűnt nem követett el, a bankban egyszerű napbiztos volt. Különben sem törődött az intézet ügyével, mert betegsége miatt az évek több mint felét gyógyfürdőknél volt kénytelen eltölteni. A fiát is teljesen ártatlannak. A sok százezer forint elvesztett, de ennyi pénz más üzleti vállalatban is elveszhet. Ami a botrányt illeti, mondotta, egyelőre a saját sebeinket gyógyítsuk, csak azután fogunk visszaléni. Nem igaz, hogy ők dobálták volna a pénzt olyan embereknek, akik nem voltak hitelképesek. Annyi tény, hogy volt a bankban néhány protekciós váltó előkelő nevekkkel, de az nem igaz, hogy *Kossuth* Ferencnek kölcsöne volna az intézetnél. A belényesi választásba *Kardos* Árpádot *Barta* Ferenc, a kerület volt képviselője ugratta bele, aki azt mondotta, hogy az egész dolog nem kerül háromezer koronába sem. Bizik abban, hogy az igazság kiderül és őt fiaival együtt felfogják menteni.

— *Linek* Lajos kiállítása. Valóságos szenzációt keltettek azok a szatirikus, pompás karikatúrák, amelyekből *Linek* Lajos, az országosan ismert kiváló művész kollektív kiállítást rendezett a *Weiss és Klein* könyvkereskedő cég emeleti helyiségében. Aradváros műpártoló közönsége naponta tömegesen keresi fel a tárlatot, amelynek képeiből már igen sok elkelt. A karikatúrák mellett feltűntek *Linek* gyönyörű pasztelljei, a művész leheletszerű, finom alkotásai. A tárlat a mai napon több Aradot érdeklő humoros karikatúrával gazdagodott. Új, gyönyörű pasztellek is érkeztek a mai napon. Hogy a tárlat milyen nagy érdeklődést keltett, már az a körülmény is mutatja, hogy a vidékről is számosan jöttek be Aradra. A tárlat meg csak néhány napig látható, amennyiben szombaton este már bezáródik. Szombattig tehát még lehet az olcsó árakon eladható képekből vásárolni. A mai napon is számosan látogatták meg a tárlatot a több karikatúrát és pasztellt megvásároltak.

— Új menetrend az arad hegyaljai motoros vasúton. Az arad-hegyaljai motoros vasúton f. é. február hó 20-án új menetrend lép életbe. A menetrend a régitől annyiban tér el, hogy Aradtól Pankotáig és vissza, valamint ezen vonatokhoz csatlakozólag Gyoroktól Radnáiig és vissza a következő vonatok fognak közlekedni: A 12. sz. vonat indul Aradról délből 12 óra 37 perckor, Pankotára d. u. 2 óra 48 perckor, Radnára 2 óra 24 perckor. A megfelelő ellen-vonat indul Pankotáról déli 12 óra 34 perckor, Radnáról 1 óra 05 perckor és Aradra érkezik 2 óra 48 perckor. Azenkívül a d. u. 3 órai vonat elmarad és helyette indul a 14. sz. vonat Aradról d. u. 2 óra 03 perckor, érkezik Pankotára 4 óra 18 perckor, illetve Radnára 3 óra 51 perckor. A megfelelő ellen-vonat indul Pankotáról 2 óra 01 perckor, illetve Radnáról 2 óra 22 perckor, Aradra érkezik 4 óra 23 perckor délután.

— A Hazai bank új igazgatója. A Hazai bank részvénytársaság tegnap tartott rendes közgyűlésén a megüresedett igazgatósági tagsági helyre *Walder* Gyulát választotta meg.

— A Tüz. Péro *Vazulné* terovai lakos szombatán este kiment az udvaron levő kúthoz vizet meríteni s három éves *Erzsike* nevű leányát egyedül hagyta a szobában. A kis leány odament a kandallóhoz és gyönyörködve nézte, mint ég a fa hamuvá. E közben egy szikra kipattant, a leányka ruhája tüzet fogott és tetén oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy ma délelőtt belehalt.

— Öngyilkosság. *Czigány* Péter alszili földműves ma életuntágból revolverrel szíven lőtte magát és nyomban meghalt.

— A gyengeelméjűek intézete. A borosjenői gyógypedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetbe a jövő iskola év kezdetén több növendéket vesznek fel. Felvétetnek a nevelőintézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatásba 14 éven

felüli nevelés-tanításra, illetőleg foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű egyének. Ugy a fizető, mint az ingyenes felvételi kérvényeket a nagymélt. választás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumhoz címezve legkésőbb június hó 10-ig kell beküldeni az intézet igazgatóságához. Bővebb tájékoztatást bárkinek szívesen nyújt az intézet igazgatósága.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

Uj könyvek.

— A (megváltó) *Buza* Sándor dr. ismert munkájának, A megváltó-nak negyedik kiadása, nem sokára megjelenik. Ekkor *Lajos* római katolikus lelkész átdolgozásában. A tartalom, beosztás és kiállítás változatlan marad. A könyv megrendelhető *Reizer* János könyvkiadóhivatalában Szatmár-Nemetin. Ára két korona.

— Iparoskáté 1908-ra. *Vaskos* kötetre terjed ennek a népszerű és praktikus irányban haladó évkönyvnek most megjelent második évfolyama. Az elmúlt év rendkívül termékeny volt ipari érdeklődésekben. A sok és fontos új törvényben csak az tud eligazodni, a kinek kegyere azok beható fergatása. Maga a munkásbiztosító törvény 389. szakaszából áll. Az iparfejlesztési törvény 17. szakaszához tartozik három nagy rendelet. Ezek közül az állami kedvezmények végrehajtási utasítása 72 szakasz, a közmunkákat szabályozó rendelet 32 nagy szakasz, maga a közszállítási szabályzat-ügyancsak 72 szakasz. Az ezekben való eligazodást könnyíti meg elsősorban az Iparoskáté. Szolgálatot akar tenni tovább a magyar ipari szakirodalomnak az eddigi megjelent könyvek csoportos ismeretével. A miniszterium 1907. évi elvi határozatainak rendszeres gyűjteménye, valamint a teljes és kimerítő iparügyi című a városi és megyei iparügyi referenseknek nagy segítségére lesz. A kinek bármilyen ipari érdekű dolga akad a miniszteriumban, a szabadalmi hivatalban, az iparfelügyelőségben vagy másutt, gyorsan és biztosan tájékozódik az Iparoskáté révén. Az ország összes ipartestületei, szakmák szerinti egyesületei, az iparkamrák, a muzeumok, az ipari könyvtárak; a kísérleti-állomások tervszerű összeállításában mind együtt vannak benne. A ki fiatal iparos pályára akarja adni, azt utbaigazgatja a hazai ipari szakiskolák dolgában és beleavatja annak mesterségébe, hogy mi módon juthat a fiu ipari ösztöndíjhoz. A szerkesztés feladatát dr. *Dóczy* Sámuel, az országos iparegyesület ügyésze látta el, a ki az évkönyv előszavában megírta az első magyar Iparoskáté történetének azt a részét, a melyben *Kossuth* Lajos, mint iparegyesületi igazgató maga is jelentékeny szerepet játszott. A negy-száz oldalra terjedő szép vászonkötésű négy koronás könyvet sokan fogják megvásárolni, amely kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál: *Politzer* Zsigmond és fia Budapest, Kecskeméti-utca 4.

B-s.

MULATSÁGOK.

— Kereskedő ifjak mulatsága. Nagyszabásu sikeresnek ígérkező mulatságot rendeznek február 29-én, szombaton a Központi szállóban az aradi kereskedő ifjak. A táncmulatság érdekessége az ez alkalomra betanult magyar tánc lesz, amelyet tíz fiatalember és tíz kisasszony magyar díszruhában fog előadni. A mulatság tiszta jövedelmét az Aradi Kereskedők Körében alakult kereskedelmi alkalmazottak segélycsoportja alapja gyarapítására fordítják.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Váltóhamisító földművesek. *Papp* János és *Rosu* János szabadhelyi földművesek *Gurbán* Miklós nevű egy négyszáz koronás váltót hamisítottak, amelyet leszámítottattak és értéket felvették. *Gurbán* csak akkor jött rá a nevével elkövetett visszaélésre, amikor a váltó lejártával fizetésre szolgáltatták fel és kénytelen volt a váltót kifizetni. Feljelentésére az aradi kir. ügyészség magánokirathamisításért vádat emelt *Papp* János, mint tettes és *Rosu* János, mint bűnrészes ellen. A kir. törvényszék ma foglalkozott az ügygel *Köller* János kir. ítélőtáblai bíró elnöksége alatt és *Pogonyi* Nándor alügyész vádbeszéde után *Pappot* egy havi, *Rosu* Jánost pedig egy heti fogházra ítélte.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Tenyészbika és üszv vásár. Az Aradvár-megyei Gazdasági Egyesület által e hó 27 én Aradon, a honvédhuszár laktanya megettéi barak istállóiban rendezendő tenyészbika és üszv. vásár iránt úgy a gazdaközösség körében, valamint a községek részéről igen nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben a vásárra már eddig nem kevesebb, mint 145 darab részt szíven thall, részint magyar bika és 12 darab üszv lett a tenyésztők részéről bejelentve, míg viszont a községeknek az eddigi bejelentések szerint közel 100 darab tenyészbikára van szükségük, de a községeken kívül bizonyára magántenyésztők részéről is fognak történni bevásárlások, úgy, hogy a forgalmat illetőleg a vásár sikere már előre is biztosítottnak tekinthető. Bejelentéseket az egyesület vezetősége még bezárálag folyó hó 20-ig fogad el.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, február 18.

Az enyhe időjárás a gabonátözsde irányátál lanya mederbe tereli. Holott a mostanidőt csak az esetben lehet a mezőgazdasági állapotr kedvezőnek vélni, ha már ezután a té nem jelentkezik többé. Ez pedig kétes.

A mai piacon elkelt:

4—500 mm. buza 10 80—10 90

4—500 mm. tengeri 5 80—5 85

Névtelen jegyzés:

Rozs 9 80

Zab 7—

Árpa 6 90

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 18.

Uzlettelen. Amerika 1 és egynyelccaddal olcsóbb Csendes.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.70—11.71	11.63—11.64
Buza októberre . . .	10.25—10.26	10.21—10.22
Zab áprilisra . . .	7.78—7.79	7.77—7.78
Rozs áprilisra . . .	10.24—10.25	10.23—10.24
Tengeri májusra . . .	6.70—6.71	6.69—6.70

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	639.—
Magyar hitelrészvény	374.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Február 18. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 118—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120—122 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéselészám: Február hó 14. napján volt készlet 21,208 darab, február 15. napján főlajtatott — darab, február 17. napján elszállított 158 darab, február 17. napjára maradt készletben 21,050 darab. A hízott sertés üzet iranyzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Február 18. —

Fehér Kereszt-szálloda. Festetich Andor gróf Budapest. — Vuk Péter lelkész Románbogaán. — Hinzenkamp Ottó mérnök Budapest. — László Károly dr. ügyvéd Kassa. — Szántó Hugó mérnök Kassa. — Dragan Károly titkár Nagykanizsa. — Rátkai Elemér igazgató és neje Temesvár. — Kucsera Sándor kisbirtokos Békéscsaba. — Lövé István birtokos és családja Baja. — Kühne Árpád kereskedő Mosony. — Zsoldos Lajos titkár Kecskemét. — Vinerener Richárd igazgató Bizánc. — Hervay Miklós tanácsos és családja Szeged. — Neufeld Sándor mérnök és neje Déva. — Schulhof Herman gyá-

ros Lemberg. — Minkus Dezső magánzó és neje Nagyvárad. — Pálmai József mérnök és családja Vajdahunyad. — özv. Gonda Róza magánzó és leánya Szászváros. — Bozsy Endre dr. és családja Zalatna. — Rohács Mihály hivatalnok és neje Győr. — Polgár Manó nagybérlő Debrecen. — Knapp Dezső mérnök Fogaras. — Angyal Tibor igazgató helyettes és neje Lovasberény. — Szirmay Imre mérnök Karánsebes. — Török Lajos gyógyszerész Szatmár. — Böszörményi Zoltán lelkész Zirc. — Pósa István lelkész Zirc. — Eigler Gyula kereskedő Szirák. — Küffler József igazgató Grác. — Hutter Hugó igazgató Grác. — Barát József birtokos Mezőtur. — Varga Lajos irodafőnök Fehértemplom. — Molnár Emil hivatalnok és neje Lugos. — Menkes Frigyes igazgató Fiume. — Takács Izsó utazó Budapest. — Spitzer Adolf utazó Budapest. — Berger Károly utazó Budapest. — Krammer József utazó Budapest. — Hilfe Emil utazó Budapest. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Friedman Sándor utazó Budapest. — Ungár Lajos utazó Bécs. — Schatz Bernát utazó Bécs. — Kunnert Rudolf utazó Bécs. — Rozenzweig Samu utazó Bécs. — Dietill Miksa utazó Hamburg. — Oltosi Rezső utazó Esztergom. Központi-szálloda. Benitzky Rezső birtokos Páncsova. — Boztonyi Márton birtokos Benkő. — Bally Alfréd tkp. igazgatófőnök Budapest. — Kosztály Mihály birtokos Hódos. — özv. Fehér Jánosné birtokosnő és leánya Piski. — Bauer Mór dr. ügyvéd Budapest. — Polatschek Arthur dr. ügyvéd Budapest. — Szabó Lajos intéző Budapest. — Pronay Ernő ügyvédjelölt Békéscsaba. — Liptay Jenő hírlapíró Nagyvárad. — Klein Lajos gyárhivatalnok Hatvan. — Brand Lajos hivatalnok Hatvan. — Walter Herman fakereskedő Vinkovce. — Scheer Lajos fakereskedő Borossebes. — Fried Jenő mérnök Kassa. — Fekete János m. kir. erdőmester Páncsova. — Fischer M. Ignác igazgató Budapest. — Fenyves Adolf bizt. főellenőr Budapest. — Stlacke Ede utazó Hajda. — Boxer Izsák utazó Bécs. — Ascher Arthur utazó Bécs. — Hoffman Samu utazó Bécs. — Ekstein Jenő utazó Bécs. — Spitz Ede utazó Bécs. — Weizenstein Miksa utazó Bécs. — Schilhof Pál utazó Bécs. — Fehér Adolf utazó Budapest. — Deutsch Adolf utazó Budapest. — Krammer Ignác utazó Budapest. — Schlanger Gyula utazó Budapest. — Schwarz Izidor utazó Budapest. — Stransky Géza utazó Budapest. — Kovács Jenő utazó Budapest. — Molnár Gyula utazó Temesvár. — Neuman Mór utazó Budapest. — Noé Lipót utazó Budapest. — Bogyó József utazó Budapest. — Biederman Miksa utazó Budapest. — János Ignác utazó Fiume. — Lindner Lipót utazó Budapest. — Fischer Vilmos utazó Budapest. — Walder Lorand utazó Békéscsaba. — Bartner Péter utazó Bécs. — Winkler D. M. utazó Bécs. — Herzfeld József utazó Bécs. — Székely Gyula utazó Kecskemét.

Vass szálloda. Német Béla utazó Budapest. — Rozner Ede utazó Budapest. — Ráfan Izsák kereskedő és neje Brád. — Suszter Jenő hivatalnok Gálszécs. — Rima János zenész Nagyszentmiklós. — Vekerdí K. könyvelő. — Králik Géza magánzó Bátorcsék. — Sommer Jenő bérlő Szentmárton. — Weller Dávid kereskedő Hódmezővásárhely. — Wellen Miska kereskedő Bánfalva. — Röderer J. utazó Bécs. — Gerkenfeld M. utazó Bécs. — Grázer József utazó Budapest. — Weisz Herman kereskedő Makó. — Varga Jenő birtokos M. Mágócs. — Hubai Géza művezető Győr. — Kecskeméty János gazdálkodó Mindszent. — P. Kovács János gazdálkodó B. Sámson. — Földesi Pál gazdálkodó B. Sámson. — Budaspitz Ignác utazó Budapest.

Uj műsor.

A legszebb mozgófényképek

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér-mellett.)

Ma szerdán, 1908. február hó 19-én

Műsor:

1. Az elrablott gyermek. Dramatikus.
2. Steierország. Természet után.
3. Little Tich. A világhírű amerikai táncos.
4. A bűvös kovatapló. Varázskép.
5. Fickók. Kacagtató.
6. Kirándulás a holdba. Fantasztikus.
7. A gyógyszerész helyettes. Rendkívül érdekes.
8. Szeressük az állatokat. Életkép.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Cukrázda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

Előkészületben: Jézus élete. A világ legnagyobb szörűbb képe, az oberammer-gaul passzójátékok után. —

Nemzeti Színház.

Szerda, 1908. évi február hó 19-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Nyáray Antal vendégfellépéssel:

A sabinnók elrablása.

Bohózat 4 felvonásban. Németből fordította: Benedek Gy.

SZEMÉLYEK:

Bánai János	Várnai Jenő.	Marozsán	Kulesár L.
Borbála, neje	Szilágyi B.	Retegi	Nyárai A.
Etelka, leánya	Harmath J.	Szendefi	Horti Sándor.
Szilvay Pál	Delli Lajos.	Rózaszobalánykun	Iren.
Irma, neje	Körössi Juci.	Szobaleány	Szegedi J.

Vendégek este 7 óra felvétel.

NYILTER.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Máday Jánosné szül. Mayer Gizella, úgy a maga, mint gyermek-i Gizella, János. Margit, valamint sógor és sógornő Kajdáczy Karolyné szül. Máday Teréz és férje Kajdáczy Károly, Máday Emma, nemkülönben számos más rokon, jóbarát és ismerős nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, gondos épes apa, testvér, sógor és rokon

Máday János,

nyug. főgimnáziumi tanárnak,

1. évi február hó 17-én d. u. 1/2 órakor, életének 71 ik és boldog házasságuk 25 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai február hó 19 én d. u. 1/3 órakor fognak Tököl-tér 2a. számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a f. l. s. t. metőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent-mise a boldogult lelki üdvéért február hó 26 án d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Az emlékezet édes anyaga virasszon álmai telett! 1004

Arad, 1908. február hó 17-én.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű 2 éves, száraz, tölgy

szőlőkaró

2 méter hosszban olcsón eladó.

Megtekinthető raktáramban.

Kívánatra árajánlattal szolgál:

Kornis Ármin

fa- és szénkereskedő 937

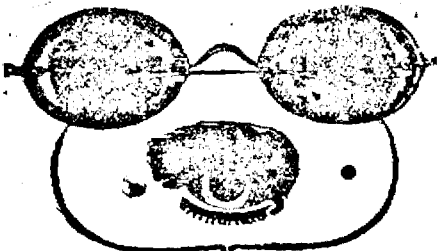
Arad, Atzél Péter-u. 1.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK-SAMU

Órák és látzerész

Arad, Andrassy-tér és Waltzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszereseket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tokené, baka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbélyegzőket, dombornyomó sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Durabell-festék minden színben.)

Készítek:

monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket, zászló-szegeket, írás vésést és minden e szakmába vágó munkát 565

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül mélyen leszállított

OCCASIO ÁRAK!

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Egy vég vászon kitűnő minőség	frt. 3.15
Rumburgi vászon uri nadrágra vége	frt. 3.85, 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	frt. 5.80, 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi vászon minden célra alkalmas	9.75, 11.75
Teljes vég kanavász színtartó kitűnő minőség	4.90, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon kitűnő minőség	4.80, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon Schrol legfinomabb	6.85, 7.90, 8.95
Lepedővászon egy szélben varrás nélkül	6.85, 7.50
Lepedővászon gyepen fehérítve	9.50
6 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.85, 2.85
12 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.—, 6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damaszt kávé-teríték abrosz és 6 szalvéta	1.35, 1.66, 2.85
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt. 1.44
6 darab vászon pohártörő	frt. 88.—, 1.25
6 darab flanel pohártörő	kr. —48
Alkalmi vétel rouge paplan most	frt. 2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	frt. 3.95
Flanel takaró gyönyörű mintákban	frt. 1.25, 1.65, 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kézelő színes, vagy fehér	24 kr.
R. R. 5 rétü uri gallér, darabja	frt. —16 kr.
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98 kr.
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12 kr.
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32 kr.
R. R. Schifon háló ing	1.13 kr.
Tirol körper uri alsó nadrág	68 krajcár.
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág	85 kr.
6 darab kitűnő vászon zsebkendő	49, 65, 78, 95 kr.
Fegyhazi kötött uri harisnya most	12, 22, 29 kr.
Kötött gyapju uri harisnya most	35, 42, 46 kr.
Tartós uri esernyő	1 frt. 25 kr.
Mindenki vegyen nyers selyem elegáns esernyőt most	1.75.

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmúló olcsó árban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő áruért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza

Szabadság-tér 15. sz.

A nagy forgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Városi hirdetmények.

2001—908. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. Belügyministerium 8055—908. számú rendeletére közhírré teszem, hogy a canadai kormányának rendelkezése folytán a Canadába való kivándorlást a m. kir. Belügyminister a kivándorlásról szóló 1903. évi IV. t.-c. 5. §-ában megadott felhatalmazás alapján egyelőre betiltotta.

Arad, 1908. évi február hó 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

3312—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi február hó 17-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Szegfű Manó, Polonyi János, Kulpin Márkusz, Schulik Lajos, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban ki-tüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1908. évi február hó 7-én.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Magyar királyi államvasutak áll. főnökség.

1007—R. szám.

Árvérezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elarusítandó tárgyak, ugymint: ruha, kézmű, üvegáru, varrógép, cirokseprű, cukorka, mo-gyorófarud, egy waggon léc, 800 liter különféle bor, pálinka, 200 liter szesz, köszörűkövek stb. nyilvános árverezése az Arad állomásunkon lévő teherfeladási raktárban 1908. évi február hó 21-én délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezen-nel meghívatik.

Az állomásfőnök:

Homonnay.

Feltűnő újdonság!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásunkat kérjük a hirdetés által
levő számokra hivatkozni.

Ami apró hirdetésekre adja a közlő.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad
és hirdetésekkel felvesszük a kiadók h-
vatal: József főherceg-ut 23. szám.

— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri be-
írásának ára 4 fillér, vastagabb
betűkkel 6 fillér. — Cselekedet kereső
vagy cselekedni ajánló apró hirt-
etés 20 szócig 50 fillér, minden további
szó 4 fillér. — Hirdetést levelezőlapok
50-60 fillért és 1 koronáért kap-
tók lapunk elárulító helyein.

A kinek

ismeretségi híján

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
leányra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

bútor,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindenféle vétel vagy bérbévitel cse-
lőjéből keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbist-
sabbán ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Mának előkészített

kitűnő tavaszi bukköny kapható
bármely mennyiségben Schillinger
József birtokosnál, Kisjenő. Telefon
6. szám. 1006

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott,
elsőrendű, duggyökérszerű bor- és cseme-
gefajta 296

szőlő-oltványokat,

valamint gyökerez riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és áraján-
lással szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

DÉLICE

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Könyvtárakat felszerelünk,

kiegészítünk a legelőnyösebb fel-
tétel mellett. Kiváncra új és
antiquar könyvekről jegyzéket por-
tómentesen küld **Ingyen I. és**
Fia könyvkereskedése Arad. 201

Üzleti könyvek,

a. m.: strazzák, főkönyvek, stb.
gyári raktára. Ügyvédi nyomtat-
ványok teljes lerakata. Irodai fel-
szerelések legelőnyösebben szerezh-
hetők be Kerpej Izsó könyv- és pa-
pírkkereskedésében, Aradon. 212

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmúlhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető
legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógygyógyászati laboratóriumában
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Több mint 25 év óta elismert leg-
előcsőbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kézmű, rövidaru és fehérnemű üzlete

a „kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut 11. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak:
vásznak, divatszövetek, blous selyem,
barchetek, trikó ingek és nadrágok,
sapkák, keztyűk, harisnyák, cipők,
gyermek ruhák, női és férfi ingek,
nyakkendők, ágyszerítők, paplanok,
esőernyők, stb. 515

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Telefon 596.

585

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Do-
huz-udvarban.

Villanyvilágítási, oróátvitel,
telefon és csengő berende-
zés és javításokat szak-
szerűen és legelőcsőbban
végzem. Ráz- és villanycsatlakozók
legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégek, hengerek,
villanykörték, lámpaszekerek, tul-
pánok, gyöngyvirágok, ernyők és
szerelési anyagok legelőcsőbb minő-
ségben gyári árakban kaphatók.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szíves tudomására hozni, hogy
Batthyány-utca 32. szám alatt
egy a mai kor igényeinek megfelelő
cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések,
mint kész munkák a legjobb mi-
nőségű anyagból, a legdívatosab-
ban készülnek.

Ugyisint a javítások ponto-
san és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását
kérve, tisztelettel 425

Márton György,
cipész.

Kisebb

háZ

a belváros közelében
**megvételre ke-
restetik.**

Ajánlatok „háZ“
jeligével a kiadóhi-
vatalba kéretnek.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festőkévei.